

Suomen hallituksen toiminta EU-tuomioistuin- asioissa ja EU-rikkomus- asioissa

1.1.–31.12.2023

*Aktiviteter av Finlands regering i EU-domstolsärenden
och i EU-överträdelseärenden 1.1.–31.12.2023*

**Suomen hallituksen toiminta EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa
1.1.–31.12.2023**

TIIVISTELMÄ

Tässä kertomuksessa kuvataan ne EU-tuomioistuimessa vireillä olevat asiat, joihin Suomen hallitus on osallistunut vuoden 2023 aikana. Kertomus kattaa myös ne tapaukset, joihin Suomi on osallistunut aiemmin ja joissa on nyt annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai tuomio. Lisäksi käydään läpi Euroopan komission kertomuskaudella Suomelle lähettämät jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevat kirjeet (viralliset huomautukset ja perustellut lausunnot) sekä virallista menettelyä edeltävät EU Pilot -kirjeet.

Jäsenvaltio voi osallistua **EU-tuomioistuimessa** käsiteltäviin asioihin monessa roolissa, kuten komission nostaman rikkomuskanteen vastaajana. Selvästi suurin osa Suomen toiminnasta EU-tuomioistuimessa on kuitenkin oma-aloitteista osallistumista sellaisiin tapauksiin, joiden lopputulokseen vaikuttaminen on Suomen edun mukaista. EU:n oikeus kehittyy jatkuvasti tuomioistuimen ratkaisujen myötä, joten osallistumalla aktiivisesti jäsenvaltio voi vaikuttaa tähän kehittymiseen ja edistää omia tavoitteitaan. Kertomuskaudella Suomi osallistui aktiivisesti eri aloja koskeviin asioihin.

Suurin osa niistä tapauksista, joihin Suomi kertomuskaudella osallistui, oli kansallisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämiä unionin oikeuden oikeaa tulkintaa tai pätevyyttä koskevia ennakkoratkaisupyynnöitä. Nämä asiat koskivat muun muassa suden pyyntilupajärjestelmää luontodirektiivin valossa, sähkömarkkinadirektiivin tulkintaa, Venäjään hyökkäyssodan johdosta kohdistettuja pakotteita, alkoholin etämyyntiä Suomessa valmisteverotuksen näkökulmasta sekä kuluttajien oikeuksia kulutusluotoissa ja lentomat kustamisessa. Lisäksi Suomi esiintyi väliintulijana muun muassa EU:n kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmää koskevassa kanneasiassa, jossa Itävalta pyrkii kumoamaan nk. taksonomia-asetuksen ydinenergian osalta. Suomi tukee asiassa vastaajana olevaa komissiota.

Vuonna 2023 unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin antoivat useita tuomioita sellaisissa merkittävässä asioissa, joihin Suomi on osallistunut. Näissä oli kyse muun muassa rahapelien markkinoinnista, henkilön terveydentilan vaikutuksesta hänen luovuttamiseensa eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla, matkustajien ja työntekijöiden oikeuksista covid-pandemiaan liittyvissä olosuhteissa sekä Suomen ja Belgian sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta. Unionin tuomioistuin ratkaisi kertomuskaudella myös viisi suomalaisten tuomioistuinten sille esittämää ennakkoratkaisupyynnöitä. Ratkaisut annettiin kolmessa korkeimman hallinto-oikeuden esittämässä ennakkoratkaisupyynnössä, jotka koskivat Suomen autoverotuksessa sovellettavaa vientipalautusta, ammattipätevyysdirektiivin tulkintaa Viron sosialistisessa neuvostotasavallassa suoritetun lastentarhanopettajan tutkinnon kohdalla ja ikärajamerkintöjä kuvaohjelmatuotteissa. Lisäksi unionin tuomioistuin ratkaisi yhden korkeimman oikeuden ja yhden Itä-Suomen hallinto-oikeuden esittämän ennakkoratkaisupyynnön. Ensiksi mainittu liittyi tekijänoikeuden haltijoita kollektiivisesti edustavan yhteishallinnointiorganisaation oikeuteen ajaa omissa nimissään tekijänoikeuksien loukkaukseen perustuvaa kannetta ja jälkimmäinen pankin käyttäjälokitietojen käsittelyä yleisen tietosuoja-asetuksen (GDPR) valossa.

Suomalaiset tuomioistuimet esittivät kertomuskaudella yhteensä viisi ennakkoratkaisupyynnöitä. Suomen hallitus osallistui kaikkien näiden käsittelyyn.

Jäsenyysvelvoitteiden rikkomista koskevan menettelyn puitteissa komissiolta saatujen virallisten huomautusten ja perusteltujen lausuntojen määrä pysyi suunnilleen samana kuin edellisenä vuonna. Huomionarvoista kuitenkin on, että direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevien rikkomusmenettelyjen määrä laski edellisvuodesta, kun taas sisällöllisten menettelyjen, joissa on kyse unionin oikeuden virheellisestä soveltamisesta, määrä vastavasti kasvoi. Kertomuskaudella ei ollut vireillä yhtään komission Suomea vastaan nostamaa rikkomuskannetta.

SAMMANFATTNING

Denna berättelse redogör för de ärenden som är anhängiga vid EU-domstolen och som Finlands regering varit delaktig i under 2023. Berättelsen omfattar också de mål som Finland deltagit i tidigare och i vilka generaladvokatens förslag till avgörande eller en dom har getts. Dessutom redogör berättelsen för de brev om överträdelse mot medlemskapsförpliktelse (formella underrättelser och motiverade yttranden) som Europeiska kommissionen har skickat till Finland under berättelseperioden och för EU Pilot-brev som föregått officiella förfaranden.

En medlemsstat kan ha flera roller i ärenden vid **EU-domstolen**, till exempel vara svarande i ett överträdelseförfarande som inletts av kommissionen. Allra mest har Finland deltagit på eget initiativ i sådana ärenden där det ligger i Finlands intresse att inverka på slutresultatet. EU-rätten utvecklas ständigt genom EU-domstolens avgöranden, och en medlemsstat kan genom aktiv medverkan inverka på utvecklingen och främja sina egna mål. Finland deltog aktivt i flera ärenden inom olika områden under berättelseperioden.

Största delen av de mål som Finland deltog i under berättelseperioden handlade om att nationella domstolar begärde förhandsavgörande rörande tolkningen eller giltigheten av unionsrätten. Dessa ärenden gällde bland annat systemet med jaktlicens för varg mot bakgrund av habitatdirektivet, tolkningen av elmarknadsdirektivet, de sanktioner mot Ryssland som införts på grund av Rysslands anfallskrig, distansförsäljningen av alkohol i Finland med tanke på punktbeskattningen samt konsumenternas rättigheter med tanke på konsumtionskrediter och flygturism. Finland var dessutom intervenient bland annat i ett mål som rörde EU:s taxonomi och där Österrike försökte upphäva den så kallade taxonomiförordningen i fråga om kärnkraften. Finland stöder kommissionen, som är svarande i ärendet.

Under 2023 gav domstolen och tribunalen flera avgöranden i viktiga ärenden där Finland var delaktigt. Dessa gällde bland annat marknadsföring av penningspel, hur en persons hälsotillstånd påverkar utlämnandet av personen med stöd av en europeisk arresteringsorder, resenärers och arbetstagares rättigheter under de omständigheter som rör covid-pandemin samt samordningen av Finlands och Belgiens system för social trygghet. EU-domstolen avgjorde under berättelseperioden även fem begäranden om förhandsavgörande från finländska domstolar. Avgöranden gavs i tre begäranden om förhandsavgörande som högsta förvaltningsdomstolen framfört. Begärandena gällde den exportrestitution som tillämpas i bilbeskattningen i Finland, tolkningen av yrkeskvalifikationsdirektivet i fråga om examen för barnträdgårdslärare som avlagts i Estniska socialistiska sovjetrepubliken och märkning av åldersgränser i bildprogramupptagningar. EU-domstolen avgjorde dessutom en begäran om förhandsavgörande från högsta domstolen och en begäran från Östra Finlands förvaltningsdomstol. Den förstnämnda gällde rätten för kollektiva förvaltningsorganisationer som företräder upphovsrättsinnehavare att i eget namn föra en talan som gäller kränkning av upphovsrätten och den senare behandlingen av användarlogguppgifter vid en bank med tanke på allmänna dataskyddsförordningen (GDPR).

Under berättelseperioden framförde de finländska domstolarna sammanlagt fem begäranden om förhandsavgörande. Finlands regering deltog i behandlingen av alla dessa ärenden.

Antalet formella underrättelser och motiverade yttranden från **kommissionen enligt kommissionens överträdelseförfarande** var ungefär detsamma som föregående år. Det är emellertid värt att notera att antalet överträdelseförfaranden som gäller dröjsmål vid genomförandet av direktiv minskade jämfört med föregående år. Däremot ökade antalet innehållsmässiga förfaranden där det är fråga om felaktig tillämpning av unionsrätten. Under berättelseperioden pågick inga överträdelseförfaranden mot Finland.

SUMMARY

This report describes those cases pending before the Court of Justice of the European Union where the Government of Finland was involved in 2023. The report also covers those cases where Finland has been involved earlier and where an opinion of the Advocate General or a judgment has now been issued. Moreover, the report describes the letters sent by the European Commission to Finland in 2023 due to Finland's suspected failure to fulfil its obligations as a Member State (letters of formal notice and reasoned opinions) and the Commission's EU Pilot letters, preceding the formal procedure, that Finland received during the reporting period.

A Member State may be involved in cases before **the EU Court of Justice** in many roles, for instance as a defendant in infringement proceedings brought by the Commission. However, clearly most of Finland's involvement in proceedings before the EU Court of Justice is based on its own initiative in cases where influencing the outcome is in Finland's interests. Since European Union law is constantly evolving with the case law of the Court, a Member State can influence the evolution and promote its own objectives by taking an active part in proceedings. During the reporting period, Finland was actively involved in cases dealing with different sectors.

Most of the cases where Finland was involved during the reporting period were based on requests for preliminary rulings submitted by national courts to the EU Court of Justice regarding the correct interpretation or validity of EU law. These cases concerned, for example, a system of permits for wolf hunting in light of the Habitats Directive, interpretation of the Electricity Market Directive, sanctions against Russia due to its war of aggression, distance selling of alcohol in Finland from the perspective of excise taxation, and consumers' rights related to consumer credits and air travel. Furthermore, Finland intervened, among other matters, in a direct action regarding the EU classification system for sustainable finance. By the action in question, Austria seeks to have the Taxonomy Regulation repealed in respect of nuclear energy. In this case, Finland supports the Commission, *i.e.* the defendant.

In 2023, the Court of Justice and the General Court passed several judgments in important cases where Finland had been involved. The cases concerned, among other matters, marketing of gaming, the impact of a person's state of health on a decision to surrender him or her on the basis of a European arrest warrant, rights of passengers and employees in conditions during the COVID-19 pandemic, and coordination of the Finnish and Belgian social security systems. During the reporting period, the EU Court of Justice also ruled on five requests for a preliminary ruling submitted by Finnish courts. Three of the rulings were based on requests from the Supreme Administrative Court of Finland, regarding the refund of motor vehicle tax on export, the interpretation of the Professional Qualifications Directive in respect of the degree of early childhood educator obtained in the Soviet Socialist Republic of Estonia, and age limit labels of audiovisual programmes. Moreover, the Court of Justice ruled on one request for a preliminary ruling made by the Supreme Court of Finland and one made by the Administrative Court of Eastern Finland. The former request concerned the right of a collective management organisation collectively representing copyright holders to bring an action for infringement of copyrights in its own name. The latter request was about the processing of user log data by a bank in light of the General Data Protection Regulation (GDPR).

During the reporting period, Finnish courts made a total of five requests for a preliminary ruling. The Government of Finland participated in all the proceedings.

Under the infringement procedure, Finland received approximately the same number of letters of formal notice and reasoned opinions from the Commission as the year before. However, it is noteworthy that the number of infringement proceedings for delays in the transposition of directives decreased from the previous year, whereas the number of proceedings on substantive matters, concerning incorrect application of Union law, increased. No infringement actions brought by the Commission were pending against Finland during the reporting period.

1	TAUSTAA	7
2	TUOMIOISTUINASIAT.....	12
2.1	ENNAKKORATKAISUASIAT	12
2.1.1	Tuomiot ja määräykset.....	12
2.1.2	Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset.....	23
2.1.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	26
2.2	VÄLIINTULOT	34
2.2.1	Tuomiot ja määräykset.....	34
2.2.2	Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset.....	36
2.2.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	36
3	RIKKOMUSMENETTELYT.....	39
3.1	UNIONIN OIKEUDEN VIRHEELLISTÄ TAI PUUTTEELLISTA SOVELTAMISTA KOSKEVAT RIKKOMUSMENETTELYT	40
3.1.1	Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat viralliset huomautukset	40
3.1.2	Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat perustellut lausunnot	42
3.2	DIREKTIIVIEN TÄYTÄNTÖÖNPANON VIIVÄSTYMISTÄ KOSKEVAT RIKKOMUSMENETTELYT.....	44
3.2.1	Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset	44
3.2.2	Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot.....	45
4	EU PILOT	46
5	NOTIFIKAATIOT.....	48

1 TAUSTAA

Tämä kertomus koskee Suomen hallituksen toimintaa EU-tuomioistuinasioissa sekä Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämässä EU-rikkomusmenettelyssä vuoden 2023 aikana.

EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen käsittelemiä asioita. Kertomuksessa kuvataan ne EU-tuomioistuinasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut sekä ne asiat, joihin Suomi on osallistunut aiemmin ja joissa on annettu kertomuskaudella julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai tuomio.

Lisäksi kertomuksessa käydään läpi ne *EU-rikkomusmenettelyt*, jotka komissio on kertomuskauden aikana käynnistänyt virallisella huomautuksella tai joita se on jatkanut perustellulla lausunnolla. Osa rikkomusmenettelyistä on johtanut tarpeeseen muuttaa Suomen lainsäädäntöä tai viranomaiskäytäntöä. Vuonna 2023 ei ollut vireillä yhtäkään komission Suomea vastaan nostamaa rikkomuskannetta.

Kertomuksen lopussa kerrotaan lyhyesti Suomen kertomuskauden aikana vastaanottamista nk. EU Pilot -tiedusteluista sekä Suomen tekemistä direktiivin täytäntöönpanoilmoituksista (notifikaatiot).

Euroopan unionin tuomioistuin

Luxemburgissa sijaitseva *Euroopan unionin tuomioistuin* muodostuu unionin tuomioistuimesta ja unionin yleisestä tuomioistuimesta. Tuomioistuimet muodostavat yhdessä unionin oman lainkäyttöelimen.

Euroopan unionin tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa, että perussopimuksia tulkittaessa ja sovellettaessa noudatetaan lakia. Tuomioistuin valvoo unionin toimielinten toimien lainmukaisuutta ja varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Lisäksi tuomioistuin tulkitsee unionin oikeutta kansallisten tuomioistuinten tehdessä sille ennakkoratkaisupyynnöt ja unionin oikeuden tulkinnasta ja pätevydestä.

Unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin

Unionin tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista muun muassa jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten tekemät ennakkoratkaisupyynnöt, komission jäsenvaltioita vastaan nostamat jäsenyysvelvoitteiden rikkomuskanteet sekä unionin toimielinten väliset riita-asiat. Unionin tuomioistuin ratkaisee lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista tehdyt valitukset.

Unionin yleinen tuomioistuin ratkaisee ensimmäisenä oikeusasteena suurimman osan unionin toimielimiä vastaan nostetuista kanteista. Sen keskeiseen toimialaan kuuluu esimerkiksi yritysten kilpailuoikeudellisissa asioissa nostamien kanteiden ratkaiseminen.

EU-tuomioistuinasiat

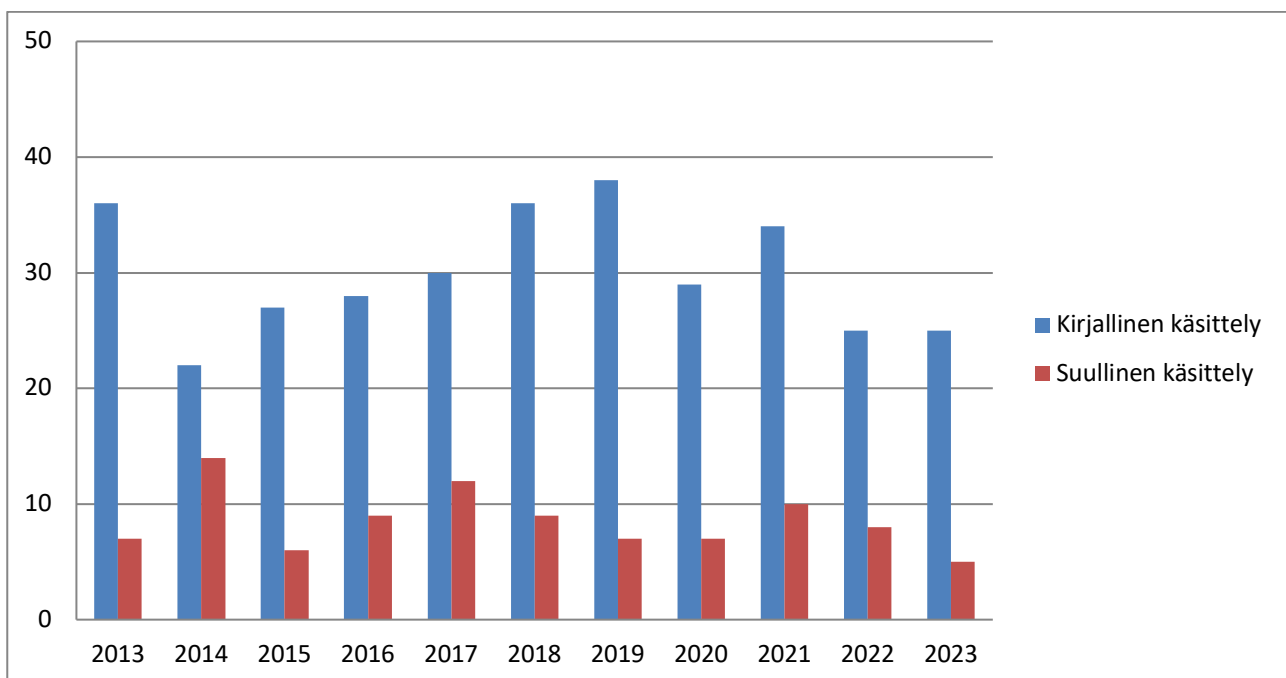
Euroopan unionin tuomioistuimen käsittelemät asiat voidaan jakaa neljään pääryhmään:

- ennakkoratkaisupyyntöihin
- jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä vastaan nostettuihin kanteisiin
- unionin yleisen tuomioistuimen antamista tuomioista unionin tuomioistuimeen tehtyihin valituksiin
- suunnitteilla olevan kansainväliseen sopimukseen liittymisen unionin oikeuden mukaisuutta koskeviin lausuntopyyntöihin.

Jäsenvaltiot voivat osallistua kaikkien ennakkoratkaisuasioiden ja lausuntopyyntöjen käsittelyyn tekemällä niissä *kirjalliset huomautukset* ja osallistumalla mahdolliseen *suulliseen käsittelyyn*. Kanneasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *kantajana*, *vastaajana* tai *väliintulijana*. Valitusasioissa jäsenvaltio voi olla mukana joko *valittajana*, *valitusasian vastaajana* tai *väliintulijana*.

Suomen hallituksen on vastattava kaikkiin komission Suomea vastaan nostamiin kanteisiin. Lisäksi hallitus osallistuu lähes poikkeuksetta kaikkien suomalaisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämien ennakkoratkaisupyyntöjen käsittelyyn. Muista jäsenvaltioista tulevien ennakkoratkaisuasioiden ja lausuntopyyntöasioiden käsittelyyn hallitus osallistuu silloin, kun se arvioidaan tarpeelliseksi Suomen etujen ajamiseksi tai unionin oikeuden kehittämiseksi. Samoin perusteiden Suomen hallitus voi tehdä väliintulon toista jäsenvaltiota tai EU:n toimielintä koskevassa kanneasiassa, nostaa itse kanteen saadakseen unionin tuomioistuimen kumoamaan esimerkiksi komission antaman päätöksen tai valittaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomiosta.

Jäsenvaltion aktiivinen osallistuminen tuomioistuimessa vireillä oleviin oikeudenkäynteihin on yksi sen käytettävissä olevista keinoista ajaa omia etujaan EU:ssa ja vaikuttaa unionin oikeuden kehitykseen. Kertomuskautena (1.1.–31.12.2023) Suomi osallistui 22 asian kirjalliseen käsittelyyn ja 6 asian suulliseen käsittelyyn.

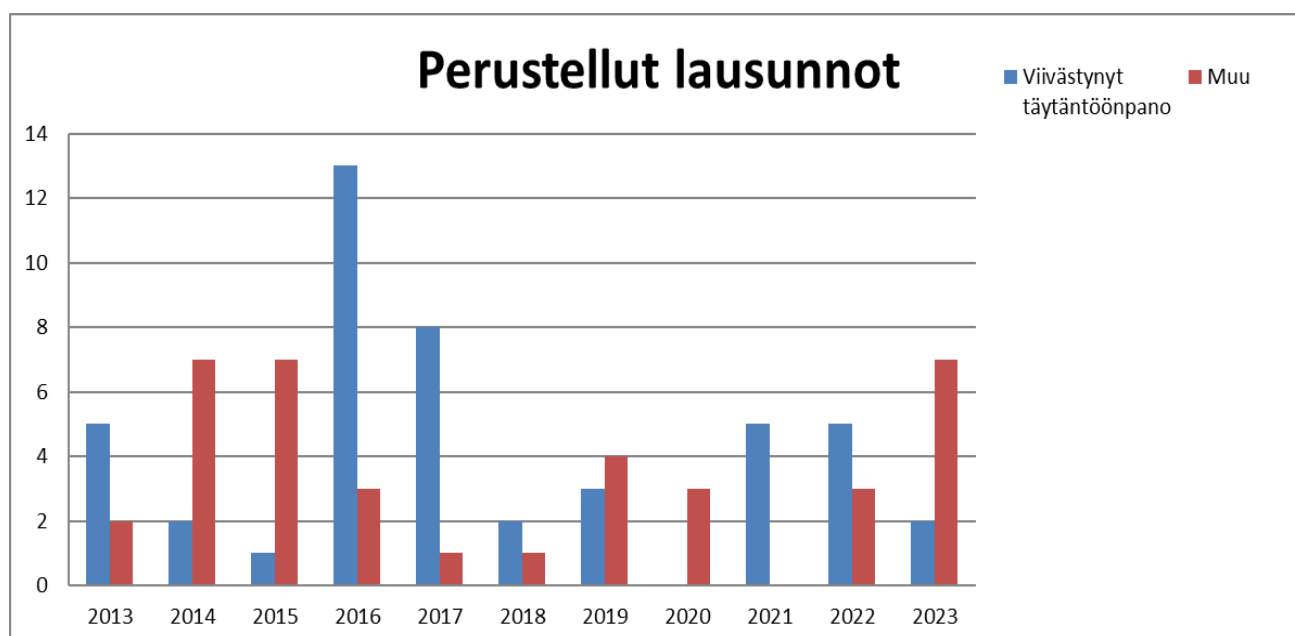
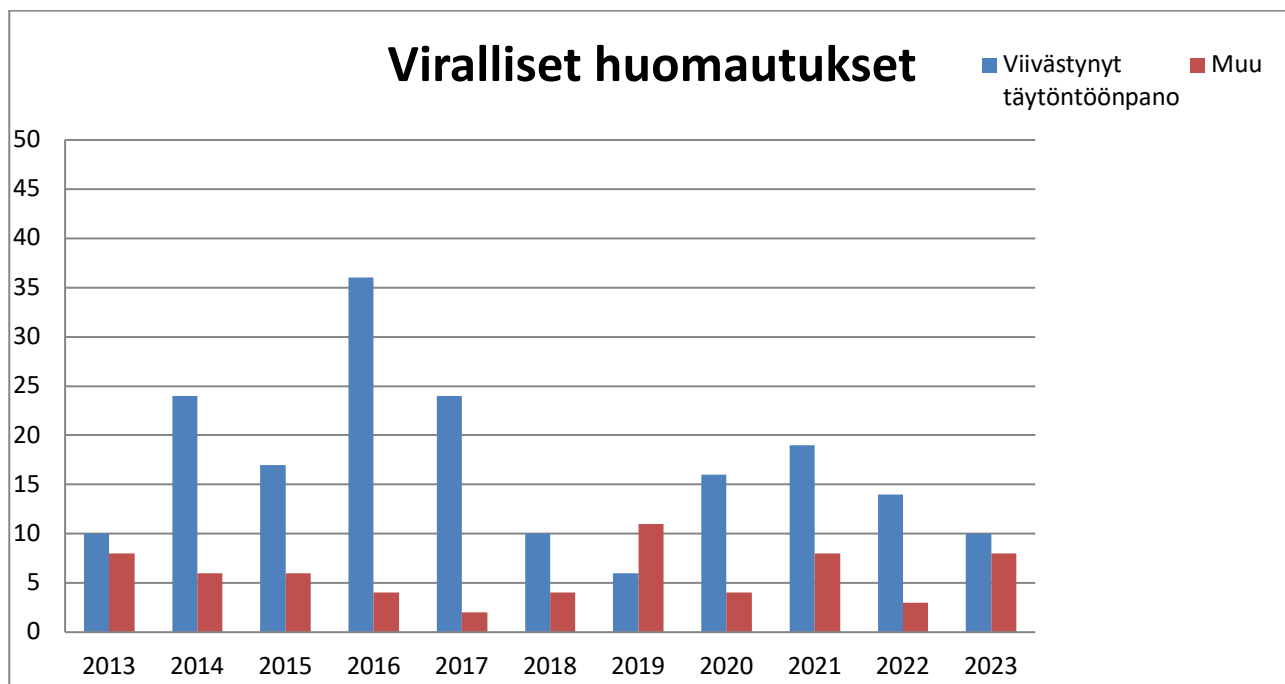
Kaavio 1: Suomen osallistuminen EU-tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyyn vuosina 2013–2023.

EU-rikkomusasiat

EU-rikkomusasialla tarkoitetaan komission SEUT 258 artiklan nojalla jäsenvaltiota vastaan käynnistämää jäsenyysoikeuksien rikkomista koskevaa hallinnollista menettelyä. Menettelyn tarkoituksena on saavuttaa yhteisymmärrys jäsenvaltion ja komission välillä ilman, että asiaa tarvitsisi viedä unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi.

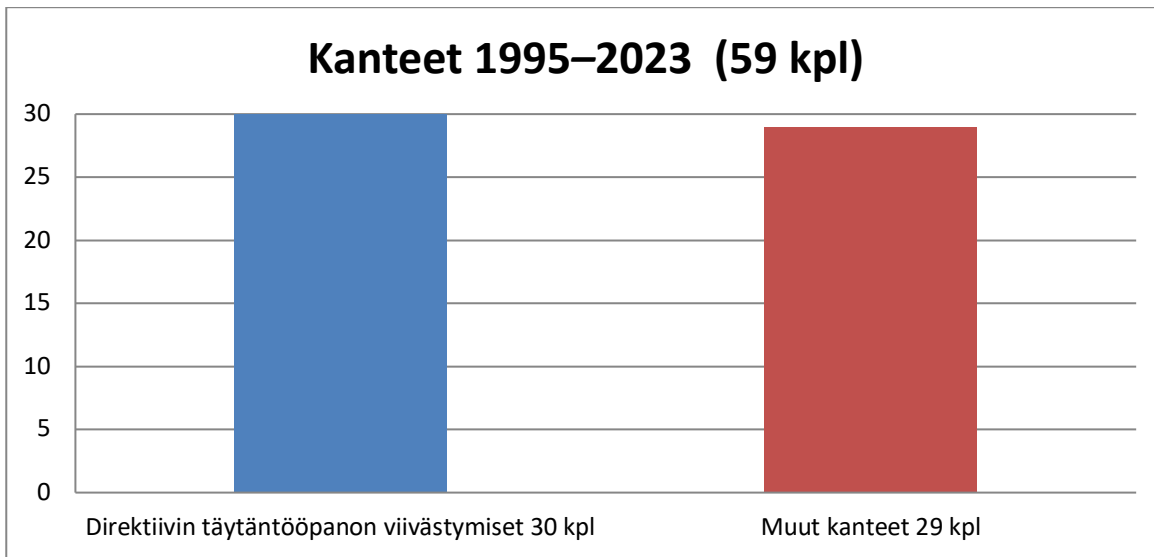
Menettely voi alkaa komission asianomaisen pääosaston lähettämällä *epävirallisella tiedustelulla*.¹ Menettelyn virallisen vaiheen aluksi komissio lähettää jäsenvaltiolle *virallisen huomautuksen* ja tarpeen vaatiessa *täydentävän virallisen huomautuksen*.

Mikäli jäsenvaltion viralliseen huomautukseen tai täydentävään viralliseen huomautukseen antama vastaus ei tyydytä komissiota, voi se toimittaa jäsenvaltiolle *perustellun lausunnon* ja tarvittaessa *täydentävän perustellun lausunnon*. Jäsenvaltiolla on tavallisesti kaksi kuukautta aikaa vastata näihin komission kirjelmiin. Jos komissio ei ole tyytyväinen perusteltuun lausuntoon annettuun vastaukseen, se voi nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomuskanteen jäsenvaltiota vastaan.

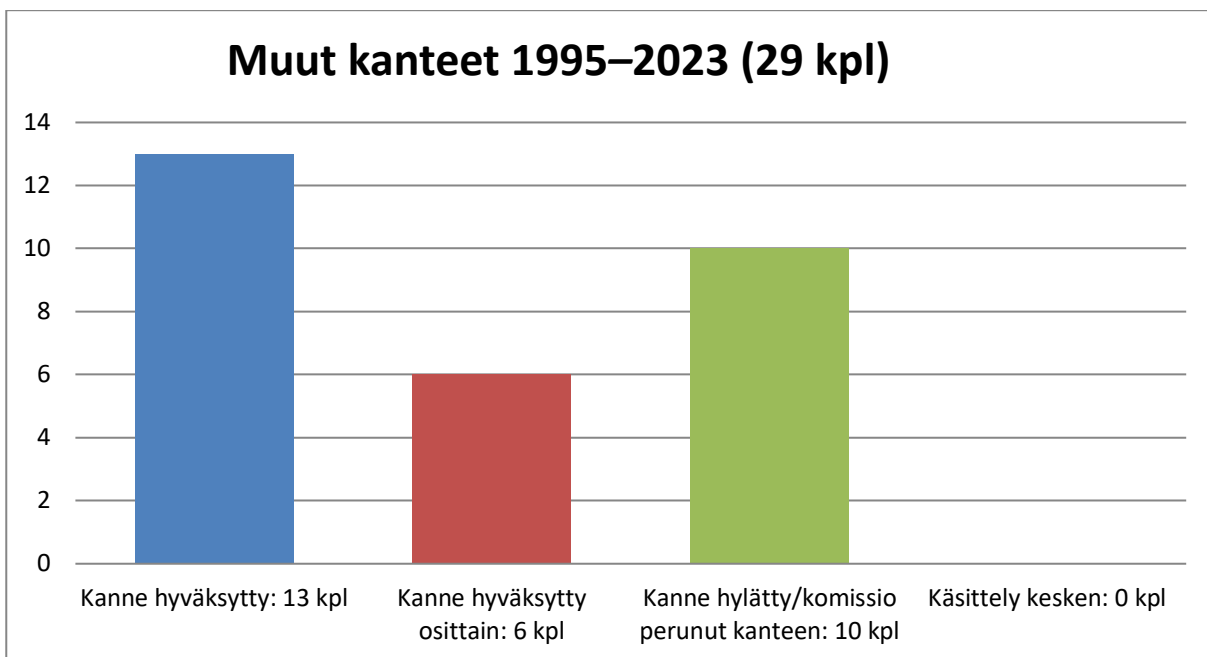

Kaavio 2 ja 3: Suomea koskevat rikkomusmenettelyt vuosina 2013–2023.

¹ Monesti nämä epäviralliset tiedustelut toteutetaan ns. EU Pilot -järjestelmän puitteissa. EU Pilot -järjestelmää ja EU Pilot -tapauksia käsitellään tämän kertomuksen osassa 4.

Kaavio 4: Komission Suomea vastaan nostamat kanteet jaettuina direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin kanteisiin sekä muihin kanteisiin koko jäsenyyden ajalta.

Kaavio 5: Muiden kuin direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevien kanneasioiden lopputulos.

SEUT 260 artiklan nojalla komissio voi käynnistää unionin tuomioistuimen antaman *tuomion täytäntöönpanoa koskevan rikkomusmenettelyn*. Tällöin on kysymys siitä, että unionin tuomioistuin on jo aiemmin antanut jäsenvaltiolle SEUT 258 artiklan nojalla tuomion, mutta jäsenvaltio ei komission mukaan ole toteuttanut tarvittavia toimia kyseisen tuomion täytäntöönpanemiseksi. SEUT 260 artiklan mukainen menettely alkaa komission jäsenvaltiolle antamalla virallisella huomautuksella. Komissio voi tämän jälkeen nostaa unionin tuomioistuimessa SEUT 260 artiklan mukaisen kanteen jäsenvaltiota vastaan.

Jos unionin tuomioistuin toteaa SEUT 260 artiklan mukaisessa tuomiossaan, että jäsenvaltio ei ole noudattanut sen tuomiota, se voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan *kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakkoa*. Direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä koskevissa asioissa unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion suorittamaan kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon jo SEUT 258 artiklan mukaisessa menettelyssä eli heti ensimmäisessä asiaa koskevassa tuomiossaan (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

Suomen edustaminen EU-tuomioistuin- ja EU-rikkomusasioissa

Suomen edustamisesta EU-tuomioistuinasioissa ja komission Suomea vastaan käynnistämässä rikkomusmenettelyissä vastaa EU-tuomioistuinasioiden yksikkö. Yksikkö sijaitsee kertomuskaudella ulkoministeriössä ja siirtyi 1.1.2024 valtioneuvoston kanslian EU-asioiden osastolle. Suomea ovat Euroopan unionin tuomioistuimessa kertomuskaudella edustaneet yksikön päällikkö, valtionasiamies Henriikka Leppo sekä lainsäädäntöneuvokset Mervi Pere ja Anne Laine. EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioita koskevat Suomen kannat on käsitelty EU-asioiden komitean alaisissa oikeudelliset kysymykset -jaostossa ja joissakin tapauksissa EU-ministerivaliokunnassa. Suomen hallituksen kannanotot on valmisteltu ulkoministeriön johdolla yhteistyössä asianomaisten ministeriöiden edustajien kanssa.

EU-tuomioistuinasioiden yksikkö

Valtioneuvoston kanslian EU-tuomioistuinasioiden yksikkö vastaa EU-tuomioistuinasioiden sekä EU-rikkomusasioiden valmistelusta yhteistyössä toimivalttaisten ministeriöiden kanssa. Yksikkö vastaa myös komissiolle toimitettavista lainsäädäntönotifikaatioista ja pitää yllä EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioiden arkistoa.

Yhteystiedot:

EU-tuomioistuinasioiden yksikkö
Valtioneuvoston kanslia
PL 23
00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (vaihde) 0295 16001
EU-tuomioistuinasiat.vnk@gov.fi

2 TUOMIOISTUINASIAT

2.1 ENNAKKORATKAISUASIAIT

Tässä osiossa esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut ja joissa on kertomuskaudella annettu tuomio tai jotka on ratkaistu määräyksellä (2.1.1 jakso) taikka joissa on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus² (2.1.2 jakso). Tämän jälkeen käydään läpi ne vireillä olevat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskaudella osallistunut esittämällä kirjallisia tai suullisia huomautuksia (2.1.3 jakso).

SEUT 267 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisupyynnöissä jonkun jäsenvaltion kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat kyseisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan pääasian kannalta merkityksellisten unionin oikeuden säännösten tai määräysten tulkintaa tai pätevyyttä.

2.1.1 Tuomiot ja määräykset

Tässä jaksossa esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut ja jotka on ratkaistu kertomuskaudella.

1. Asia C-615/20, YP e.a. ym.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Puolan oikeusvaltiokehitys – Puolan korkeimman oikeuden kurinpitojaosto – Tuomarin immuniteetin poistaminen hänen asettamiseksi rikosoikeudelliseen vastuuseen – SEU 19 artiklan 1 kohta (tehokkaan oikeussuojan periaate) – SEU 4 artiklan 3 kohta (vilpittömän yhteistyön periaate) – Unionin oikeuden ensisijaisuuden periaate – Oikeusvaltioperiaate – Tuomioistuinten riippumattomuus

Asian käsittely: Puolalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka liittyy Puolan oikeusvaltiotilanteeseen. Ennakkoratkaisupyynnön taustalla on Puolan korkeimman oikeuden kurinpitojaoston päätös poistaa erään alueellisen tuomioistuimen tuomarin koskemattomuus hänen asettamiseksi rikosoikeudelliseen vastuuseen, pidättää hänet virantoimituksesta ja alentaa hänen palkkaansa. Ennakkoratkaisukysymyksillä pyydetään unionin tuomioistuinta arvioimaan kyseisen kurinpitojaoston päätöksen yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa, ottaen erityisesti huomioon oikeusvaltioperiaate, tehokkaan oikeussuojan periaate ja tuomioistuinten riippumattomuutta koskeva vaatimus.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.5.2021) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (28.6.2022), että tuomarin koskemattomuuden poistaminen kurinpitojaoston toimesta ei ole yhteensopivaa unionin oikeuden kanssa. Unionin tuomioistuimen aiemman oikeuskäytännön valossa on katsottava, että Puolan korkeimman oikeuden kurinpitojaosto ei täytä unionin oikeudesta seuraavia itsenäisyyttä ja riippumattomuutta koskevia vaatimuksia. Näin ollen tuomarin koskemattomuuden poistaminen kurinpitojaoston toimesta rikkoo perussopimuksessa määrätyn tehokkaan oikeussuojan periaatetta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Collins* antoi ratkaisuehdotuksensa 15.12.2022.

² Unionin tuomioistuimessa on tuomarien lisäksi *julkisasiamiehiä*, jotka esittävät puolueettoman ja riippumattoman *ratkaisuehdotukseksi* kutsutun oikeudellisen lausuntonsa niissä asioissa, jotka on saatettu heidän käsiteltävikseen. Kaikissa asioissa ei anneta julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta eikä ratkaisuehdotus sido tuomioistuinta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 13.7.2023 antamassaan tuomiossa, että pääasiassa kyseessä oleva tilanne rikkoo tehokkaan oikeussuojan periaatetta, unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatetta ja vilpittömän yhteistyön periaatetta. Kansallisten tuomioistuinten on jätettävä soveltamatta toimea, jolla määrätään unionin oikeuden vastaisesti tuomarin virantoimituksesta pidättämisestä.

2. Asia C-162/21, *Pesticide Action Network Europe e.a.*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Kasvinsuojeluaineet – Kasvinsuojeluaineasetus (EY) N:o 1107/2009 – Jäsenvaltion myöntämä lupa siementen käsittelyyn kasvinsuojeluaineilla sekä käsiteltyjen siementen myyntiin tai kylvöön – ”Erityisolujen” käsite – EU:n perusoikeuskirjan 35 ja 37 artikla (terveyden suojeleminen ja ympäristönsuojeleminen)

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, jossa oli kyse kasvinsuojelun hätätilanteita koskevan poikkeussääntelyn tulkinnasta. Asia liittyy tiettyihin kasvinsuojeluaineisiin, joissa käytetyt tehoaineet on EU:ssa hyväksytty käytettäväksi ainoastaan kasvihuoneissa tapahtuvaa viljelyä varten. Belgian viranomaiset olivat kasvinsuojelun hätätilanteeseen vedoten myöntäneet kyseisille kasvinsuojeluaineille määräaikaista markkinoillesaattamislupia, jotka mahdollistivat niillä käsiteltyjen siementen kylvön avoimella. Kansallinen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle joukon ennakkoratkaisukysymyksiä, joilla se pyrki selvittämään kasvinsuojeluaineasetuksessa olevan kasvinsuojelun hätätilanteita koskevan poikkeuksen tulkintaa tällaisessa tilanteessa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (29.6.2021), että hätätilanteita koskevan poikkeuksen perusteella voitaisiin myöntää lupa siementen käsittelyyn sellaisilla kasvinsuojeluaineilla, joiden sisältämiä tehoaineita ei ole EU:ssa hyväksytty, sekä käsiteltyjen siementen myyntiin tai kylvöön. Muunlainen tulkinta johtaisi siihen, että poikkeus menettäisi merkityksensä. Soveltamisalaan kuuluvat myös tilanteet, joissa vaaran ilmeneminen ei ole varmaa vaan ainoastaan todennäköistä, sekä joissa vaara on ennakoitavissa ja jopa kausittaista, jos vaara on ilmeinen eikä vaihtoehtoisia ja tehokkaita torjuntavaihtoehtoja ole käytettävissä, sillä ennakoivat toimenpiteet voivat monissa tilanteissa olla tosiasiallisesti ainoa tehokas keino tuhoojien torjumiseksi.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Kokott* antoi ratkaisuehdotuksensa 8.9.2022.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 19.1.2023 antamassaan tuomiossa, että kasvinsuojeluaineasetusta on tulkittava siten, että siinä ei sallita sitä, että jäsenvaltio myöntää kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamista koskevan luvan siementen käsittelyä varten ja näillä aineilla käsiteltyjen siementen markkinoille saattamista ja käyttöä koskevan luvan, kun näillä samoilla aineilla käsiteltyjen siementen markkinoille saattaminen ja käyttö on nimenomaisesti kielletty täytäntöönpanoasetuksella.

3. Asia C-270/21, *A*

Ennakkoratkaisupyyntö kohde: Ammattipätevyysdirektiivi 2005/36/EY – Ammattipätevyyden tunnustaminen – Lastentarhanopettajan ammatti – Säännelty ammatti – Pätevystodistus – Viron sosialistisessa neuvostotasavallassa suoritettu tutkinto

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koski ammattipätevyysdirektiivin tulkintaa. Ennakkoratkaisupyyntö esitettiin KHO:ssa vireillä olleessa asiassa, jossa on ratkaistavana, onko kansallinen viranomainen (Opetushallitus) voinut hylätä A:n hakemuksen, joka koski lastentarhanopettajan ammattipätevyyden tunnustamista. Ennakkoratkaisukysymyksissä oli kysymys siitä, voidaanko lastentarhanopettajan ammattia pitää ammattipätevyysdirektiivissä tarkoitettuna säänneltyä ammattina tilanteessa, jossa työnantajalle jää kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaan harkintavaltaa arvioida, täyttääkö henkilö säädetyt kelpoisuusvaatimukset. Lisäksi KHO tiedusteli, pidetäänkö ammattipätevyysdirektiiviä sovellettaessa pätevyyttä, joka on hankittu jäsenvaltion maantieteellisellä alueella aikana, jolloin jäsenvaltio ei ole ollut olemassa itsenäisenä valtiona vaan sosialistisena neuvostotasavaltana, kolmannessa maassa hankittuna ammattipätevyytenä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (27.9.2021) pääasiallisesti, että tilanteessa, jossa työnantajalle jää harkintavaltaa arvioida kelpoisuusvaatimusten täyttyminen, ammattia ei ole pidettävä ammattipätevyy-

direktiivissä tarkoitettuna säänneltyä ammattina. Ammattipätevyysdirektiiviin sisältyy yksityiskohtainen säännellyn ammatin käsitteen määritelmä. Tästä määritelmästä johtuu, että ammattia voidaan pitää säänneltyä vain silloin, kun lainsäädännössä asetetaan tarkkarajainen kelpoisuusedellytys, kuten esimerkiksi vaatimus tietyn, nimeltä mainitun muodollisen pätevyyden antavan tutkinnon suorittamisesta. Tilanteessa, jossa työnantajalle jää kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaan harkintavalta arvioida kelpoisuusvaatimusten täyttyminen eikä vaatimusten täyttyminen osoittamistapoja ole säännelty missään laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä, ammattia ei voida pitää säänneltyä. Suomi katsoi lisäksi, että ammattipätevyysdirektiiviä tulee tulkita siten, että nykyisen jäsenvaltion uudelleen itsenäistymistä edeltävänä aikana hankittua pätevyyttä on pidettävä kolmannessa maassa hankittuna pätevyytenä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Emiliou* antoi ratkaisuehdotuksensa 8.9.2022.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 2.3.2023 antamassaan tuomiossa, että säänneltyä ammattina ei ole pidettävä sellaista ammattia, jonka osalta kansallisessa lainsäädännössä asetetaan sen harjoittamisen aloittamista ja harjoittamista koskevia kelpoisuusvaatimuksia, mutta jätetään työnantajille harkintavaltaa sen arvioimiseksi, täyttyvätkö kyseiset vaatimukset. Direktiivin säännöstä kolmannessa maassa myönnettyjen, muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen rinnastamisesta ei sovelleta tilanteessa, jossa vastaanottavassa jäsenvaltiossa esitetty tällainen asiakirja on saatu toisen jäsenvaltion alueella aikana, jolloin kyseinen jäsenvaltio ei ole ollut olemassa itsenäisenä valtiona, ja jossa jäsenvaltio on rinnastanut kyseisen asiakirjan uudelleen itsenäistymisen jälkeen annettuun muodollista pätevyyttä osoittavaan asiakirjaan. Tällaisen muodollista pätevyyttä osoittavan asiakirjan osalta on katsottava, että se on saatu jäsenvaltiossa eikä kolmannessa maassa.

4. Asia C-396/21, FTI Touristik

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Matkapakettidirektiivi (EU) 2015/2302 – Covid-19-pandemiaan liittyvät rajoitukset matkakohteessa – Hinnanalennusvaatimus

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin tiedusteli ennakkoratkaisupyynnössään matkapakettidirektiivin tulkinasta asiassa, joka koski covid-19-pandemian hillitsemistoimenpiteistä seurannutta matkustajan esittämää hinnanalennusvaatimusta. Direktiivin mukaan matkapakettiin sisältyvien matkapalvelujen suorittamatta jättäminen tai virheellinen suorittaminen (vaatimustenmukaisuuden laiminlyönti) on peruste hinnanalennukselle. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin haki vastausta siihen, miten matkapakettidirektiivin hinnanalennusta koskevaa säännöstä tulkitaan pandemiatilanteessa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.11.2021), että matkakohteessa esiintyvän infektiotaudin johdosta määrättyjä rajoituksia voidaan myös pandemiatilanteessa pitää vaatimuksenmukaisuuden laiminlyöntinä. *Suomi* totesi, että matkapakettidirektiivin tavoitteena oleva yhdenmukainen ja korkeatasoinen kuluttajansuoja, sen systematiikka ja sovellettavan sääntelyn sanamuoto johtavat siihen tulkintaan, että matkakohteessa esiintyvän infektiotaudin johdosta määrätty huomattavat rajoitukset merkitsevät vaatimuksenmukaisuuden laiminlyöntiä ja ovat näin ollen peruste hinnanalennukselle.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Medina* antoi ratkaisuehdotuksensa 15.9.2022.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 12.1.2023 antamassaan tuomiossa, että matkapakettidirektiiviä on tulkittava siten, että matkustajalla on oikeus matkapakettinsa hinnan alennukseen myös silloin, kun pakettiin sisältyvien matkapalvelujen sopimuksenvastaisuus johtuu rajoituksista, jotka matkakohteessa on asetettu tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

5. Asia C-579/21, Pankki S

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 – Henkilötiedon käsite – Pankin työntekijöiden käyttäjälokitiedot

Asian käsittely: Itä-Suomen hallinto-oikeus esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koski yleisen tietosuoja-asetuksen tulkintaa asiassa, jossa henkilö, joka on pankin asiakas ja entinen työntekijä, on tehnyt tietopyynnön, jonka tavoitteena on saada selvitys siitä, ketkä pankin työntekijät ovat käsitelleet hänen asiakastietojaan, milloin ja missä tarkoituksessa (käyttäjälokitiedot). Kysymys oli siitä, ovatko pankin työntekijöitä koskevat käyttäjälokitiedot tietopyynnön tekijän henkilötietoja ja onko pankin luovutettava nämä tiedot hänelle.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (4.1.2022) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (12.10.2022), että kyseessä olevat käyttäjälokitiedot eivät ole käsiteltävänä olevan kaltaisessa tapauksessa tietopyynnön tekijän henkilötietoja. Sen sijaan ne ovat niiden henkilöiden henkilötietoja, jotka käsitelivät esillä olevia asiakastietoja pankin työntekijöinä. Lisäksi Suomi katsoi, että vaikka käyttäjälokitietojen katsottaisiin olevan tietopyynnön tehneen henkilön henkilötietoja, tästä ei välttämättä seuraa, että ne olisi luovutettava hänelle, koska jäsenvaltio voi kansallisen liikkumavaransa puitteissa rajoittaa oikeutta päästä tietoihin ja koska asetuksen mukaan tietojen luovuttaminen ei saa vaikuttaa haitallisesti muiden oikeuksiin ja vapauksiin.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Campos Sánchez-Bordona* antoi ratkaisuehdotuksensa 15.12.2022.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 22.6.2023 antamassaan tuomiossa, että yleistä tietosuoja-asetusta on tulkittava siten, että siinä ei vahvisteta oikeutta käyttäjälokitietoihin, jotka koskevat rekisterinpitäjän niiden työntekijöiden henkilöllisyyttä, jotka ovat käsitelleet rekisteröidyn asiakastietoja rekisterinpitäjän alaisuudessa ja sen ohjeiden mukaisesti, paitsi jos nämä tiedot ovat välttämättömiä, jotta rekisteröity voi tosiasiallisesti käyttää yleiseen tietosuoja-asetukseen perustuvia oikeuksiaan, ja edellyttäen, että näiden työntekijöiden oikeudet ja vapaudet otetaan huomioon.

6. Asia C-634/21, *SCHUFA Holding e.a.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tietosuoja – Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 – Profilointi – Luottotietopalvelujen tarjoajan tekemä automaattinen pistemäärän määrittäminen – Automaattiseen käsittelyyn perustuva päätös – Kansallinen sääntelyliikkumavara

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee luottotietopalvelun tarjoajan luonnollisista henkilöistä automatisoidusti tekemiä luottokelpoisuutta koskevia pisteytyksiä (luottokelpoisuusarvio). Asiassa oli kyse sen selvittämisestä, onko luottotietopalvelujen tarjoajan tekemää automaattista luottoluokitusta pidettävä yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisena automaattisena päätöksentekona, joka on lähtökohtaisesti kiellettyä. Mikäli näin ei ole, tuomioistuin tiedusteli myös, voivatko jäsenvaltiot antaa esillä olevan kaltaista profilointia koskevia yksityiskohtaisempia säännöksiä yleisen tietosuoja-asetuksen nojalla asetuksessa vahvistettujen sääntöjen soveltamisen mukauttamiseksi.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (2.2.2022) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (26.1.2023), että luottotietopalvelujen tarjoajan toiminta on yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista automaattista päätöksentekoa, mikäli automatisoidusti muodostettu luottokelpoisuusarvio vaikuttaa merkittävästi rekisteröityyn ja tämän toimintamahdollisuuksiin. Lisäksi Suomi katsoi, että siinä tapauksessa, että kyse on muusta kuin automaattiseen päätöksentekoon liittyvästä profiloinnista, asetus ei ole esteenä sille, että profiloinnista säädetään tarkemmin kansallisessa lainsäädännössä. Lainsäädännön on kuitenkin täytettävä asetuksen käsittelyn lainmukaisuutta koskevat edellytykset.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pikamäe* antoi ratkaisuehdotuksensa 16.3.2023.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 7.12.2023 antamassaan tuomiossa, että yleistä tietosuoja-asetusta on tulkittava siten, että luottotietopalveluja tarjoavan yrityksen toteuttamaa maksusitoumusten täyttämistä koskevan todennäköisyysarvon automatisoitua määrittämistä on pidettävä automatisoituna yksittäispäätöksenä silloin, kun kyseisestä todennäköisyysarvosta riippuu olennaisesti se, perustaako, täyttääkö tai päättääkö kolmas osapuoli sopimussuhteen tämän henkilön kanssa.

7. Asia C-662/21, *Booky.fi*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 34 artikla (kaupan esteiden kielto) – SEUT 36 artikla (kaupan esteiden oikeuttaminen) – Ikärajamerkinnot verkkokaupassa myytävissä kuvaohjelmatuotteissa – Lasten suojeleminen – Suhteellisuusperiaate – Oikeuttaminen – Pakottavat vaatimukset – Tarjoaminen verkkokaupassa – Uudelleenluokittelu – Täysi-ikäisyyden varmistaminen – Jäsenvaltion harkintavalta

Asian käsittely: Suomen korkeimman hallinto-oikeuden esittämän ennakkoratkaisupyynnön tarkoituksena oli selvittää, onko EU:n sisämarkkinoita koskeva sääntely esteenä tulkinnaalle, jonka mukaan kuvaohjelmatalenteet on Suomessa luokiteltava kuvaohjelmalain mukaisilla ikärajamerkinnoilla jo silloin, kun niitä myydään verkkokaupassa. KHO halusi myös selvittää, onko asiassa merkitystä sillä, että Suomessa täysi-ikäisyyden varmistaminen ei poista vaatimusta kuvaohjelmatalenteiden ikärajamerkinnoista, ja toisaalta onko merkitystä sillä, että vaatimus ikärajamerkinnoista koskee vain Suomessa rekisteröityjä kuvaohjelmatalenteiden myyjiä. Siltä varalta, että unionin tuomioistuin katsoisi unionin oikeuden edellyttävän, että ikärajamerkintöjen tekemisestä voidaan poiketa ostajan täysi-ikäisyyden perusteella, KHO halusi lisäksi selvyyden siihen, onko täysi-ikäisyydestä oltava täysi varmuus vai riittääkö myyjän pyrkimys varmistaa täysi-ikäisyys.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (1.3.2022), että SEUT 34 artiklaa on tulkittava siten, ettei se ole esteenä kuvaohjelmalain tulkinnaalle, joka edellyttää kuvaohjelmalain mukaisten ikärajamerkintöjen tekemistä kuvaohjelmatalenteiden tuotetietojen yhteyteen jo siinä vaiheessa, kun kuvaohjelmatalenteet ovat verkkokaupassa myytävänä, vaikka kuvaohjelmatalenteet on luokiteltu ja merkitty toisessa jäsenvaltiossa. Tässä yhteydessä ei ole merkitystä sillä, ettei kuvaohjelmalaki sisällä säännöstä luokittelusta ja merkitsemisestä poikkeamisesta sillä perusteella, että ostajan täysi-ikäisyydestä on varmistuttu. Merkitystä ei myöskään ole sillä, että luokitteluvolvollisuutta sovelletaan kuvaohjelmatalenteen tarjoamiseen verkkokaupassa vain, jos ohjelmaa tarjoaa elinkeinonharjoittaja, joka toimii Suomessa, tai henkilö, joka on Suomen kansalainen tai jolla on vakinainen asuinpaikka Suomessa. *Suomi* perusteli kantaansa erityisesti suomalaisen ikärajaluokittelujärjestelmän tehokkuuden ja lastensuojeluun liittyvän tavoitteen vaarantumisen näkökulmasta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 23.3.2023 antamassaan tuomiossa, että SEUT 34 ja SEUT 36 artikla eivät ole esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jossa alaikäisten suojelemiseksi edellytetään, että fyysiselle alustalle tallennetut ja verkkokaupassa markkinoitavat kuvaohjelmat ovat etukäteen käyneet läpi tarkastusmenettelyn ja luokittelun, jotka perustuvat ikärajoihin tämän jäsenvaltion oikeuden mukaisesti. Tämä pätee myös silloin, kun nämä ohjelmat ovat käyneet läpi toisen jäsenvaltion oikeuden mukaisen vastaavan menettelyn sekä luokittelun. Kansallisen säännösten on oltava kuitenkin omiaan takaamaan sille asetetun tavoitteen toteutuminen eikä sillä saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tavoitteen saavuttamiseksi.

8. Asia C-676/21, *Veronsaajien oikeudenvallontayksikkö*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Autoverotus – Autoveron vientipalautus – SEUT 28, 30, 34–36 artikla (tavaroiden vapaa liikkuvuus) ja 110 artikla (verot ja maksut)

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien kansallisen autoveron vientipalautusta koskevan sääntelyn unionin oikeuden mukaisuutta. Pääasiassa oli kysymys siitä, onko Verohallinto voinut hylätä autoveron vientipalautusta koskevan hakemuksen sillä perusteella, että tapahtumahetkellä voimassa olleen autoverolain mukaan autoveroa ei palauteta ajoneuvosta, jonka ensimmäisestä käyttöönotosta on ajoneuvon vientiajankohtana kulunut vähintään kymmenen vuotta. KHO:n esittämät ennakkoratkaisukysymykset koskivat ennen muuta sitä, onko kansallisesti autoveron vientipalautukselle asetettu ajoneuvon käyttöikää koskeva raja sopuoinnussa unionin oikeuden kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (9.3.2022), että unionin oikeus ei voi olla esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jonka mukaan autoveroa ei pääasiassa kyseessä olevien olosuhteiden kaltaisissa olosuhteissa palauteta ajoneuvon omistajalle, kun tämä vie ajoneuvon pysyvästi maasta toisessa jäsenvaltiossa käytettäväksi. Tässä

yhteydessä ei ole merkitystä sillä, onko ajoneuvoa ollut tosiasiaassa tarkoitus käyttää vakinaisesti pääasiassa autoveron kantaneen jäsenvaltion alueella ja onko sitä myös tosiasiaassa käytetty vakinaisesti pääasiassa siellä. Siltä varalta, että unionin tuomioistuin katsoisi Suomen kannan vastaisesti, että kysymyksessä olisi tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskeva rajoitus, Suomi esitti, että rajoitus voidaan oikeuttaa tavoitteella hillitä vanhojen ja usein huonokuntoisten ja saastuttavien ajoneuvojen maastavientiä. Suomi katsoi lisäksi, että unionin oikeus ei ole esteenä vientipalautuksen rajaamiselle alle kymmenen vuotta vanhoihin ajoneuvoihin, vaikka autoveroa kannetaan käytettynä maahan tuoduista ajoneuvoista niiden käyttöiästä riippumatta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 2.2.2023 antamassaan tuomiossa, ettei unionin oikeus ole esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan autoveroa ei palauteta ajoneuvon omistajalle, mikäli ajoneuvo viedään pysyvästi maasta toisessa jäsenvaltiossa käytettäväksi, kun mainitun ajoneuvon ensimmäisestä käyttöönotosta on viittäjankohtana kulunut vähintään kymmenen vuotta. Tältä osin on merkityksentöntä, onko tällaista ajoneuvoa ollut tarkoitus käyttää vakinaisesti pääasiassa autoveron kantaneen jäsenvaltion alueella ja onko sitä myös tosiasiallisesti käytetty vakinaisesti pääasiassa siellä.

9. Asia C-695/21, *Recreatieprojecten Zeeland ym.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Rahapelit – SEUT 56 artikla (palveluiden vapaa liikkuvuus) – Rahapelien markkinointi – Markkinointi mahdollista vain jäsenvaltiossa toimiluvan saaneille rahapelitoimijoille – Syrjivyyttä

Asian käsittely: Ennakkoratkaisua pyytänyt belgialainen tuomioistuin halusi selvittää, onko palveluiden vapaata liikkuvuutta tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä sallitaan sen alueella toimivien luvan saaneiden rahapelilaitosten ylläpitäjille poikkeus yleisestä markkinointikiellosta, ilman että samanaikaisesti annetaan muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneille rahapelilaitosten ylläpitäjille mahdollisuus saada sama poikkeus ensin mainitussa jäsenvaltiossa sovellettavasta markkinointikiellosta.

Suomi katsoi asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (16.11.2022), että palveluiden vapaata liikkuvuutta on tulkittava siten, ettei se ole esteenä sille, että jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä sallitaan sen alueella toimivien luvan saaneiden rahapelilaitosten ylläpitäjille poikkeus yleisestä mainontakiellosta, ilman että samanaikaisesti annetaan muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneille rahapelilaitosten ylläpitäjille mahdollisuus saada sama poikkeus ensin mainitussa jäsenvaltiossa sovellettavasta mainontakiellosta. Suomi perusteli kantaansa ennen kaikkea viittaamalla unionin tuomioistuimen aikaisempaan oikeuskäytäntöön, joka liittyy rahapelitoiminnan markkinointiin ja rajoitusten oikeuttamiseen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 2.3.2023 antamassaan tuomiossa, että palveluiden vapaa liikkuvuus on esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa myönnetään määrältään rajoitettujen ja valvottujen, kyseisen jäsenvaltion alueella sijaitsevien onnenpelilaitosten toiminnanharjoittajille suoraan lain nojalla poikkeus tällaisiin laitoksiin yleisesti sovellettavasta mainontakiellosta säätämättä muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien onnenpelilaitosten toiminnanharjoittajien mahdollisuudesta saada samanlainen poikkeus.

10. Asia C-699/21, *E.D.L*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisestä luovuttamismenettelyistä tehty puitepäätös 2002/584/YOS – EU:n perusoikeuskirjan 3 ja 4 artikla (oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja kidutuksen kielto) ja 35 artikla (terveyden suojeleminen) – Luovuttamisesta kieltäytyminen henkilön terveydelle aiheutuvan vakavan haitan perusteella

Asian käsittely: Italialaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyynnö koski tilannetta, jossa henkilön luovuttaminen eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella voisi aiheuttaa henkilön terveydelle vakavaa haittaa. Eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaan puitepäätökseen ei sisälly nimenomaista terveydentilaa koskevaa

kieltäytymisperustetta. Kansallinen tuomioistuin pyrki ennakkoratkaisupyyntönsä selvittämään, onko luovuttamisesta kuitenkin puitepäätöksen sekä EU:n perusoikeuskirjan määräysten nojalla kieltädyttävä sen käsiteltävänä olevan kaltaisen asian olosuhteissa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.3.2022), että puitepäätöstä, luettuna EU:n perusoikeuskirjan määräysten valossa, tulee tulkita siten, että mikäli täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomaisena katsoo, että vakavista kroonisista ja mahdollisesti parantumattomista sairauksista kärsivän henkilön luovuttaminen uhkaksi aiheuttaa kyseisen henkilön terveydelle vakavaa haittaa, kyseisen viranomaisen on pyydettävä pidätysmääräyksen antaneelta oikeusviranomaiselta tietoja, joiden nojalla tällainen riski voidaan sulkea pois – ellei ole selvää, ettei tällaisia tietoja ei ole mahdollista saada – ja kieltädyttävä luovutuksesta, ellei se saa asiaa koskevia varmistuksia kohtuullisessa ajassa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Sánchez-Bordona* antoi ratkaisuehdotuksensa 1.12.2022.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 18.4.2023 antamassaan tuomiossa, että puitepäätöstä on EU:n perusoikeuskirjan valossa tulkittava siten, että jos täytäntöönpanosta vastaavalla oikeusviranomaisella on painavia ja todellisia perusteita uskoa, että luovuttaminen saattaisi vakavasti sairaana olevan etsityn henkilön todelliseen vaaraan siitä, että hänen elinajanodotteensa alenee merkittävästi tai että hänen terveydentilansa heikkenee nopeasti, merkittävästi ja peruuttamattomasti, luovuttamista on lykättävä. Lisäksi on pyydettävä pidätysmääräyksen antaneelta oikeusviranomaiselta tietoja muun muassa syyttämisen tai vangitsemisen olosuhteista sekä mahdollisuuksista niiden mukauttamiseen terveydentilan perusteella. Jos mainittua vaaraa ei voida välttää kohtuullisessa ajassa, pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta on kieltädyttävä.

11. Asia C-45/22, *Service fédéral des Pensions*

Ennakkoratkaisupyyntönsä kohde: Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen – Leskeneläke – Erilaisten etuuksien päällekkäisyys – Sosiaaliturva-asetus (EY) N:o 883/2004 – Lesken eläkkeitä koskeva sanamuoto ”huomioon otettujen” – Leskeneläkkeen kansallinen laskentakaava ja enimmäisraja – SEUT 45 artikla (Työntekijöiden vapaa liikkuvuus) – SEUT 48 artikla (sosiaaliturvan alan toimenpiteet työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi) – Jäsenvaltion toimivalta

Asian käsittely: Belgialaisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyyntönsä tarkoituksena oli selvittää, miten sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevaa EU:n sääntelyä tulisi tulkita tilanteessa, jossa kantajan edesmennyt aviopuoliso (edunjättäjä) oli työskennellyt Belgiassa, Espanjassa ja Suomessa ja jossa kantajalla on oikeus perhe-eläkkeisiin näistä jäsenvaltioista. Tapauksessa ei ollut riitaa lesken oikeudesta leskeneläkkeeseen vaan riita koski leskeneläkkeen määrää. Kantaja oli riitauttanut belgialaisen eläkelaitoksen laskentatavan, jolla kantajan omat vanhuuseläkkeet vähentävät perhe-eläkettä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (1.6.2022), että sosiaaliturva-asetuksen sääntöä, jonka mukaan toimivaltaiset laitokset jakavat huomioon otettujen etuuksien tai muiden tulojen määrät niiden etuuksien lukumäärällä, joihin kyseisiä sääntöjä sovelletaan, on tulkittava niin, ettei se ole esteenä esillä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan päällekkäisyyden enimmäisrajan ylittävä osa tuloista jaetaan niiden perhe-eläkkeiden lukumäärällä, joihin päällekkäisyyttä estävät säännöt vaikuttavat. Suomi perusteli kantaansa erityisesti sillä, ettei sosiaaliturvaa koskevien EU:n yhteensovittamissääntöjen tavoitteena ole ollut myöntää oikeutta tietyn rahamäärän suuruisiin eläkkeisiin.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Rantos* antoi ratkaisuehdotuksensa 27.4.2023.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 12.10.2023 antamassaan tuomiossa, että sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annettua asetusta on tulkittava siten, että kun erilaisten etuuksien tai muun tulon saaminen merkitsee päällekkäisyyttä estävien kansallisten sääntöjen soveltamista itsenäisten etuuksien osalta, siinä sallitaan kunkin asianomaisen jäsenvaltion säätää oikeusjärjestyksessään, että maksettavan etuuden määrän laskemiseksi

joko näissä kansallisissa säännöissä huomioon otettu tulojen kokonaismäärä on jaettava kyseessä olevien etuuk-sien lukumäärällä tai kyseisellä lukumäärällä on jaettava se tulojen osa, joka ylittää mainituissa kansallisissa sää-nöissä määritetyn päällekkäisyyden enimmäisrajan.

12. Asia C-50/22, SOGEFINANCEMENT

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kulutusluottodirektiivi 2008/48/EY – Peruuttamisoikeus ja seuraamukset – Ku-luttajansuoja – Sopimuksen toteaminen pätemättömäksi ex officio – Määräämisperiaate

Asian käsittely: Ranskalainen tuomioistuin tiedusteli ennakkoratkaisupyynnössään niin sanotun kulutusluottodi-rectiivin oikeaa tulkintaa asiassa, joka koski luottosopimuksen pätevyyden arviointia viran puolesta, ex officio. Tuomioistuin pyrki pääasiallisesti selvittämään, onko kulutusluottodirektiivi ja siinä tarkoitettu seuraamusten te-hokkuutta koskeva periaate esteenä sille, että kansallinen tuomioistuin ei voi todeta luottosopimusta pätemättö-mäksi viran puolesta sellaisen kansallisen säännöksen rikkomisen perusteella, joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan perustuu kyseisessä direktiivissä säädettyyn. Jos EU-oikeus ei olisi tilanteessa esteenä sille, että tuomioistuin ei ottaisi pätemättömyyttä esiin viran puolesta (vaan pysyisi tämän seikan suhteen passiivisena), voisi mahdollisen pätemättömyyden toteaminen jäädä käytännössä riippuvaiseksi siitä, onko kuluttaja vedonnut tähän seikkaan kansallisen prosessisääntelyn mukaisesti määrääjassa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.5.2022), että kulutusluottodirektiiviä tulisi tulkita siten, että se ei esillä olevan kaltaisissa olosuhteissa vaikuta sen kysymyksen ratkaisemiseen, onko kansallisen tuomioistuimen arvioitava sopimuksen pätevyyttä viran puolesta. *Suomi* katsoi, että näin ollen kulutusluottodirektiivi ei ole esteenä sille, että tuomioistuin ei esillä olevan kaltaisissa olosuhteissa ota pätemättömyyttä esiin viran puolesta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 9.3.2023 antamassaan tuomiossa, että kulutusluottodirektiivin soveltamis-alaan eivät kuulu kansalliset menettelysäännöt, joilla säännellään sitä, että kansallinen tuomioistuin tutkii viran puolesta, onko luotonantaja rikkonut kansallista säännöstä, jossa säädetään määrääjasta, jonka kuluessa luotto-sopimuksen täytäntöönpano ei voi alkaa, ja kansallisen tuomioistuimen tästä rikkomisesta määräämää seuraa-musta.

13. Asia C-83/22, Tuk Tuk Travel

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Matkapakettidirektiivi (EU) 2015/2302 – Matkapakettisopimuksen purkaminen ja peruuttamisoikeus ennen matkapaketin alkamista – Kuluttajansuojan korkea taso – Määräämisperiaate dis-positiivisessa riita-asiassa

Asian käsittely: Espanjalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien mat-kapakettidirektiivin tulkintaa. Kuluttaja oli matkatoimistoa vastaan nostamassaan kanteessa, joka liittyy matkan peruuntumiseen covid-19-tilanteesta johtuen, vaatinut vähemmän korvausta kuin mihin hän olisi mahdollisesti ollut matkapakettidirektiivin nojalla oikeutettu. Espanjan prosessioikeuteen kuuluvasta nk. määräämisperiaat-teesta, jonka mukaan riita-asian asianosaiset määräävät prosessin kohteesta, seurasi, että tuomioistuin ei voinut viran puolesta määrätä suuremmasta korvauksesta kuin mitä kuluttaja on vaatinut. Ennakkoratkaisupyynnön esit-tänyt tuomioistuin halusi kysymyksillään selvittää, onko tämä perussopimuksessa ja matkapakettidirektiivissä edellytetyn kuluttajansuojan korkean tason vastaista.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (3.6.2022) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (12.1.2023), ettei unionin oikeus ole esteenä sellaiselle kansalliselle siviiliprosessisäännöstölle, jonka mukaan tuomioistuin ei saa poiketa asianosaisten vaatimuksesta. Kansalliselle tuomioistuimelle asetetusta velvollisuudesta tutkia viran puolesta tiettyjen kuluttajia koskevien unionin oikeuden säännösten ja määräysten rikkominen ei voi seurata vel-vollisuutta viran puolesta laajentaa kuluttajan nostamaa kannetta esitettyjen kannevaatimusten ulkopuolelle. *Suomi* katsoi, että prosessioikeudelliseen määräämisperiaatteeseen liittyy olennaisesti se, että asianosainen päättää vapaasti, mitä hän asiassa vaatii, eikä tuomioistuin saa lähtökohtaisesti poiketa siitä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Medina* antoi ratkaisuehdotuksensa 23.3.2023.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 14.9.2023 antamassaan tuomiossa, että matkapakettidirektiivi ei ole esteenä sellaisten kansallisen prosessioikeuden säännösten soveltamiselle, joiden mukaan kansallinen tuomioistuin ei voi myöntää viran puolesta maksujen täysimääräistä palauttamista sellaiselle matkustajalle, joka on esittänyt tätä pienemmän korvausvaatimuksen. Kyseisissä säännöksissä ei kuitenkaan saa sulkea pois sitä, että mainittu tuomioistuin voi viran puolesta ilmoittaa matkustajalle tämän oikeudesta täysimääräiseen palauttamiseen, ja niissä on mahdollistettava se, että matkustaja voi vedota tällaiseen oikeuteen kyseisessä tuomioistuimessa.

14. Asia C-201/22, *Telia Finland*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Tekijänoikeus – Teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanodirektiivi 2004/48/EY – Sopimuslissensijärjestö – Asiavaltuus

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöön asiassa, jossa sen ratkaistavana oli, onko tekijänoikeuden haltijoita kollektiivisesti edustavalla yhteishallinnointiorganisaatiolla asiavaltuus eli oikeus ajaa omista nimissään tekijänoikeuksien loukkaukseen perustuvaa kannetta. KKO tiedusteli, tarkoitetaanko teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanodirektiivin mukaisella kelpoisuudella esiintyä asianosaisena yleistä kelpoisuutta esiintyä tuomioistuimessa asianosaisena riita-asioissa vai edellytetäänkö siinä nimenomaisesti kansallisessa laissa hyväksytyä oikeutta ajaa kannetta omista nimissään kyseisten oikeuksien puolustamiseksi. Lisäksi KKO tiedusteli, tuleeko asiavaltuuteen liittyvän edellytyksen ”välitön etu edustamiensa oikeudenhaltijoiden tekijänoikeuksien puolustamiseen” soveltamisen olla yhdenmukaista kaikissa jäsenvaltioissa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.6.2022), että asiavaltuuden edellytyksenä olevalla kelpoisuudella esiintyä asianosaisena näiden oikeuksien puolustamiseksi on tarkoitettu kansallisessa laissa hyväksytyä oikeutta ajaa kannetta omista nimissään kyseisten oikeuksien puolustamiseksi. Lisäksi *Suomi* katsoi, että täytäntöönpanodirektiivin ilmaisua ”välitön etu edustamiensa oikeudenhaltijoiden tekijänoikeuksien puolustamiseen” on tulkittava jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön perusteella.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Szpunar* antoi ratkaisuehdotuksensa 11.5.2023.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 23.11.2023 antamassaan tuomiossa, että sen edellytyksenä, että teollis- ja tekijänoikeuksia kollektiivisesti hallinnoiville elimille myönnetään oikeus pyytää omista nimissään direktiivissä tarkoitettujen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen soveltamista, on tällaisten elinten asiavaltuus teollis- ja tekijänoikeuksien puolustamiseen. Sen lisäksi kyseessä olevien oikeuksien puolustamiseen on oltava välitön intressi. Asiavaltuus voi perustua joko tästä erikseen annettuun säännökseen tai prosessioikeuden yleisiin sääntöihin. Jäsenvaltioilla ei ole velvollisuutta tunnustaa, että tällaisilla elimillä on välitön intressi pyytää omista nimissään direktiivissä tarkoitettujen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen soveltamista tilanteessa, jossa tällaisten elinten välitön intressi puolustaa kyseisiä oikeuksia ei perustu sovellettavaan kansalliseen lainsäädäntöön.

15. Asia C-206/22, *Sparkasse Südpfalz*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Työaikadirektiivi 2003/88/EY – EU:n perusoikeuskirjan 31 artikla (oikeudenmukaiset ja kohtuulliset työolot ja työehdot) – Oikeus palkalliseen vuosilomaan – Oikeus siirtää lomaa – Karanteeni

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin tiedusteli ennakkoratkaisupyyntössään työaikadirektiivin oikeaa tulkintaa asiassa, joka koskee vuosilomaoikeutta karanteenitilanteessa. Kansallinen tuomioistuin pyrki ennakkoratkaisupyyntönsä selvittämään, onko työaikadirektiivissä ja EU:n perusoikeuskirjassa vahvistettua oikeutta palkalliseen vuosilomaan tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle tai käytännölle, jonka mukaan vuosiloman antamista koskeva velvollisuus katsotaan täytetyksi myös siinä tapauksessa, että työntekijään kohdistuu hänelle annetun loman aikana ennalta arvaamaton tapahtuma, kuten valtion viranomaisten määräämä karanteeni, eikä hän sen vuoksi voi käyttää lomaansa esteettömästi.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.6.2022), että työaikadirektiivin ja EU:n perusoikeuskirjan mukaista oikeutta palkalliseen vuosilomaan on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle tai käytännölle, jonka mukaan työntekijällä ei ole oikeutta saada hyvitettyä tai siirrettyä vuosilomapäiviä, jotka sijoittuvat samaan aikaan kuin viranomaisen covid-19-altistuksen vuoksi määräämä karanteeni. Tällaista oikeutta ei ole muissakaan tilanteissa, joissa työntekijään kohdistuu hänelle annetun loman aikana muusta kuin sairaudesta johutuva ennalta arvaamaton tapahtuma, joka estää vuosiloman pitämisen työntekijän ennakkosuunnitelmien mukaisesti.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pikamäe* antoi ratkaisuehdotuksensa 4.5.2023.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 14.12.2023 antamassaan tuomiossa, että työaikadirektiivi ja EU:n perusoikeuskirjan mukainen oikeus palkalliseen vuosilomaan eivät ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle tai käytännölle, jonka mukaan työntekijälle, joka ei ole sairas, myönnettyjä palkallisia vuosilomapäiviä, jotka osuvat samalle ajanjaksolle kuin viranomaisen covid-19-altistuksen vuoksi määräämä karanteenijakso, ei ole mahdollista siirtää.

16. Asia C-286/22, *KBC Verzekeringen*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Liikennevakuutusdirektiivi 2009/103/EY – Ajoneuvon määritelmä – Sähköpolkupyörä – Liikennevakuuttamisvelvollisuus – Mekaaninen voima ja lihasvoima – Rinnastaminen polkupyörään

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin halusi ennakkoratkaisupyynnöllään selvittää, onko sähköpolkupyöriä, jotka on varustettu poljinavustimella ja/tai tehostustoiminnolla, mutta jotka eivät voi liikkua itsenäisesti ilman lihasvoiman käyttöä, pidettävä liikennevakuutusdirektiivissä tarkoitettuina ajoneuvoina.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (23.8.2022), että liikennevakuutusdirektiiviä tulisi tulkita siten, että sähköpolkupyörä, jonka moottori vain avustaa polkemista siten, että pyörä ei voi liikkua itsenäisesti ilman lihasvoiman käyttöä vaan ainoastaan moottorin voiman ja lihasvoiman avulla, ei ole direktiivissä tarkoitettu ajoneuvo. *Suomi* toi perusteluina esiin, että liikennevakuutusdirektiivin mukaan käsitteellä 'ajoneuvo' tarkoitetaan moottoriajoneuvoa, joka on tarkoitettu kulkemaan mekaanisella voimalla. *Suomi* katsoi, että tämän määritelmän perusteella tulee tehdä erottelu yksinomaan mekaanisella voimalla kulkevien ajoneuvojen ja toisaalta lihasvoimaa tarvitsevien liikkumisvälineiden välillä. Pääsääntönä katsottiin olevan, ettei sähköpolkupyörä kulje liikennevakuutusdirektiivissä olevan ajoneuvon määritelmän sanamuodon edellyttämällä tavalla mekaanisella voimalla, vaan lihasvoimalla, jota avustaa sähkömoottori.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 12.10.2023 antamassaan tuomiossa, että liikennevakuutusdirektiivissä tarkoitettuna ajoneuvon käsitteen alaan ei kuulu polkupyörä, jonka sähkömoottori ainoastaan avustaa polkemista ja jossa on toiminto, jonka avulla se voidaan kiihdyttää 20 km/h nopeuteen polkematta, kun tämä toiminto kuitenkin voidaan käynnistää vasta sen jälkeen, kun on käytetty lihasvoimaa.

17. Asia C-348/22, *Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Konsessioiden jatkaminen – Palveludirektiivi 2006/123/EY – Palveludirektiivin pätevyys – Direktiiviin täytäntöönpanon laiminlyönti – Välitön oikeusvaikutus

Asian käsittely: Italialainen tuomioistuin teki ennakkoratkaisupyynnön, joka koski palveludirektiivin pätevyyttä ja sen 12 artiklan tulkintaa ja kysymystä siitä, onko kyseisellä artiklalla kyky tuottaa välitön oikeusvaikutus. Kyseinen artikla koskee tilanteita, joissa lupajärjestelmällä pyritään mahdollistamaan vähäisten luonnonvarojen käyttämisestä edellyttävä taloudellinen toiminta, ja siinä säädetään valinnasta useiden ehdokkaiden välillä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.9.2022), että palveludirektiivin oikeusperustat ja sen antamisessa noudatettu menettely ovat asianmukaiset. Suomen mukaan palveludirektiivin 12 artiklalla on kyky tuottaa välitön oikeusvaikutus ja se on esteenä sen kanssa ristiriidassa olevan kansallisen lain soveltamiselle. Suomi katsoi, että unionin oikeus on esteenä sille, että kunta soveltaa päätöksenteossaan kansallista säännöstä, joka on ristiriidassa palveludirektiivin 12 artiklan kanssa. Edelleen palveludirektiivin 12 artiklan soveltaminen ei edellytä sen toteamista, että asiassa puheena oleviin sopimuksiin liittyisi varma rajat ylittävä intressi.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 20.4.2023 antamassaan tuomiossa, että palveludirektiivi on pätevä. Sen soveltaminen ei rajoitu yksinomaan sellaisiin konsessioihin, joihin liittyy varma rajat ylittävä intressi. Direktiivin 12 artiklaa ei sovelleta yksinomaan sellaisiin sopimuksiin, joihin liittyy varma rajat ylittävä intressi, ja siinä säädetty valintamenettelyä koskevat velvollisuudet ja lupajärjestelmää koskeva kieltäminen on esitetty ehdottomasti ja riittävän täsmällisesti, jotta niillä voidaan katsoa olevan välitön oikeusvaikutus. Välittömän oikeusvaikutuksen arviointi ja velvollisuus jättää soveltamatta 12 artiklan vastaisia kansallisia säännöksiä kuuluu kansallisten tuomioistuinten ja hallintoviranomaisten lisäksi myös kunnallisviranomaisille.

18. Asia C-411/22, *Thermalhotel Fontana*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Rajatyöntekijä – Positiivinen covid-19-testituloksella – Viranomaisen määräämä eristys – Ansionmenetyksestä maksettava korvaus – Sosiaaliturva-asetus (EY) N:o 883/2004 – Sairausetus – Työntekijöiden vapaa liikkuvuus

Asian käsittely: Itävaltalaisen tuomioistuimen esittämä ennakkoratkaisupyyntö koski rajatyöntekijän oikeutta korvaukseen, joka maksetaan sillä perusteella, että työntekijä on määrätty eristykseen positiivisen covid-19-testituloksen vuoksi. Itävallan lainsäädännön mukaan korvauksen saamisen edellytyksenä on, että eristyksen on määrännyt Itävallan kansallinen viranomainen. Tuomioistuin halusi tietää, onko tällainen korvaus EU:n sosiaaliturva-asetuksessa tarkoitettu sairausetuus. Lisäksi, mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, tuomioistuin tiedusteli, onko työntekijän vapaata liikkuvuutta koskeva unionin oikeus esteenä sille, että esitetyn kaltaisen korvauksen maksaminen rajatyöntekijälle edellyttää, että eristämistä määrää korvauksen maksavan maan kansallinen viranomainen tartuntatauteja koskevan kansallisen lainsäädännön perusteella, eikä korvausta siten makseta rajatyöntekijöille, joiden eristämistä määrää heidän asuinmaansa viranomainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.10.2022), että esillä olevan kaltainen korvaus ei ole sosiaaliturva-asetuksessa tarkoitettu sairausetuus muun ohella sen vuoksi, että etuuden myöntämisedellytyksenä ei ole sairastuminen, vaan se, että henkilö on määrätty eristykseen ja siitä on aiheutunut ansionmenetystä. Lisäksi Suomi katsoi, että työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevaa unionin oikeutta tulee tulkita siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan korvaus ansionmenetyksestä, joka aiheutuu työntekijälle terveysviranomaisen määräämästä eristämistä positiivisen covid-19-testituloksen vuoksi edellyttää, että kansallinen viranomainen määrää eristämistä tartuntatauteja koskevan kansallisen lainsäädännön perusteella, jollei rajoituksen voida katsoa olevan oikeutettavissa ja oikeasuhtainen tavoitteeseensa nähden.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 15.6.2023 antamassaan tuomiossa, että esillä olevan kaltainen korvaus ei ole sosiaaliturva-asetuksessa tarkoitettu sairausetuus. Työntekijän vapaata liikkuvuutta koskevaa unionin oikeutta on tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jonka nojalla korvauksen myöntäminen työntekijöille edellyttää sitä, että kyseisen jäsenvaltion viranomainen antaa eristysmääräyksen kyseisen säännösten nojalla.

19. Asia C-591/22, L

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Zoonoosit – Salmonellavalvonta – Gallus gallus -laji – Positiivinen testitulos – Testin toistaminen – Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 200/2010

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin teki unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jossa on kysymys salmonellavalvontaa koskevan unionin sääntelyn oikeasta tulkinnasta. Ennakkoratkaisukysymykset koskivat komission täytäntöönpanoasetusta, jossa säädetään Gallus gallus -lajin (kana) salmonellatestausohjelmasta. Kysymys oli siitä, milloin on kyse sellaisesta asetuksesta tarkoitetusta poikkeustapauksesta, jossa viranomaisella olisi aiheutta epäillä siipikarjaparvesta tehdyn rutiininomaisen näytteenoton positiivista salmonellatulosta siten, että se voisi toistaa testauksen (varmistusnäytteenotto).

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.12.2022), että kansallisen tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymyksissään luettelemat useat tekijät (kuten tilanpitäjän teettämät uudet testit) eivät ole merkityksellisiä määritettäessä, onko kyse esillä olevassa säännöksessä tarkoitetusta poikkeustapauksesta. Viranomainen saa tehdä varmistustestin vain poikkeuksellisesti ja vain, jos sillä itsellään on peruste epäillä testauksen tuloksia. Tällainen peruste voi olla esimerkiksi konkreettinen epäily laboratoriokontaminaatiosta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 19.10.2023 antamassaan tuomiossa, että asetuksessa tarkoitetusta poikkeustapauksesta, jossa varmistustesti voidaan tehdä, voi olla kyse silloin, kun toimivaltainen viranomainen toteaa, että näytteenottoprosessi ja näytteiden tutkimisprosessi on vaarantunut tai kun on vakava riski siitä, että näin on tapahtunut. Tilanpitäjän aloitteesta otetuista näytteistä saadut negatiiviset tulokset tai esimerkiksi se, että vain tietyistä tilan rakennuksista on saatu positiivisia testituloksia, eivät ole merkityksellisiä. Parven rokotustilanne ja tilastot salmonellatyyppin aikaisemmasta esiintyvyydestä tilalla ovat huomioon otettavia seikkoja silloin, kun ne ovat erinomaisia. Yksinomaan niiden perusteella kyseessä ei kuitenkaan voida katsoa olevan asetuksessa tarkoitettu poikkeustapaus.

2.1.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

Tässä jaksossa esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut ja joissa on annettu kertomuskaudella julkisasiamiehen ratkaisuehdotus, muttei vielä tuomiota.

1. Asia C-470/21, *La Quadrature du Net e.a.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sähköisen viestinnän tietosuoja – Viranomaisen oikeus saada tietoja IP-osoitetta vastaavasta henkilöllisyydestä – Tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoviranomaisen ennakkolupa – Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – EU:n perusoikeuskirjan 7 ja 8 artikla (Yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen sekä henkilötietojen suoja)

Asian käsittely: Ranskalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin tulkintaa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa selvittää, onko unionin oikeus esteenä jäsenvaltion kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan viranomainen voi saada sähköisen viestinnän operaattorilta IP-osoitetta vastaavaa henkilöllisyyttä koskevia tietoja ilman tuomioistuimen tai riippumattoman hallinnollisen elimen antamaa ennakkolupaa. Asiassa tulkitaan sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 artiklan 1 kohtaa, jonka nojalla jäsenvaltiot voivat poiketa muun muassa direktiivin liikenne- ja paikkatietojen suojaamista koskevista säännöksistä tietyin perustein, kuten rikosten torjuntaan ja selvittämiseen liittyen.

Suomi katsoi asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (5.7.2022), että unionin oikeus ei ole esteenä sille, että viranomainen voi saada sähköisen viestinnän operaattorilta IP-osoitetta vastaavaa henkilöllisyyttä koskevia tie-

toja ilman tuomioistuimen tai riippumattoman hallinnollisen elimen antamaa ennakkolupaa. Suomi perusteli kantansa ennen kaikkea viittaamalla unionin tuomioistuimen aikaisempaan oikeuskäytäntöön koskien IP-osoitteita ja niitä vastaavaa henkilöllisyyttä koskevia tietoja, josta ilmenee erityisesti, että näitä tietoja on pidetty vähemmän arkaluonteisena kuin muita liikenne- ja paikkatietoja.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Szpunar* antoi asiassa ensimmäisen ratkaisuehdotuksen 27.10.2022. *Unionin tuomioistuin* siirsi asian 7.3.2023 tehdyllä päätöksellä täysistunnossa käsiteltäväksi ja avasi uudelleen asian suullisen käsittelyn. *Suomi* ei osallistunut uuteen suulliseen käsittelyyn, mutta vastasi tuomioistuimen osapuolille esittämiin kirjallisiin kysymyksiin 14.4.2023.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Szpunar* katsoi asiassa antamassaan toisessa ratkaisuehdotuksessa 28.9.2023, että sähköisen viestinnän tietosuojadirektiiviä on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka nojalla sähköisten viestintäpalvelujen tarjoaja voi säilyttää ja viranomainen voi saada tietoja, jotka rajoittuvat IP-osoitetta vastaaviin henkilöllisyyttä koskeviin tietoihin, jotta tämä viranomainen voi yksilöidä IP-osoitteiden haltijat, joiden epäillään syyllistyneen oikeuksien loukkauksiin, ja tarvittaessa kohdistaa heihin toimenpiteitä ilman, että tämän tietojen saannin edellytyksenä on tuomioistuimen tai riippumattoman hallinnollisen elimen suorittama etukäteisvalvonta, jos nämä tiedot ovat ainoa tutkintakeino, jolla voidaan yksilöidä henkilöt, joille kyseiset osoitteet oli annettu kyseisen rikoksen tekohetkellä.

2. Asia C-548/21, *Bezirkshauptmannschaft Landeck*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 2002/58/EY – Rikosasioiden tietosuojadirektiivi (EU) 2016/680 – EU:n perusoikeuskirja – Matkapuhelimen takavarikointi – Poliisiviranomaisten yritykset tutkia matkapuhelinta digitaalisesti – Vakavan rikollisuuden torjunta – Tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoviranomaisen lupa – Ilmoittaminen rekisteröidylle

Asian käsittely: Itävaltalainen tuomioistuin haluaa pääasiallisesti selvittää, onko viranomaisten mahdollisuutta saada matkapuhelimessa säilytettäviä tietoja rajoitettava vain tilanteisiin, joissa on kyse vakavan rikollisuuden torjunnasta. Lisäksi se tiedustelee, onko unionin oikeus esteenä kansalliselle lainsäädännölle, joka mahdollistaa sen, että turvallisuusviranomaisilla on esitutkinnan yhteydessä ilman tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoviranomaisen lupaa kattava ja valvomatonta oikeus päästä kaikkiin matkapuhelimessa säilytettäviin digitaalisiin tietoihin sekä sen, että matkapuhelinta tutkitaan digitaalisesti, ilman että tästä ilmoitetaan rekisteröidylle.

Suomi katsoi asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (16.1.2023), että sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi ei sovellu asiassa. Rikosasioiden tietosuojadirektiivin osalta *Suomi* katsoi ensisijaisesti, että kyseinen direktiivi ei sovellu esillä olevassa asiassa. Siltä varalta, että unionin tuomioistuin kuitenkin pitäisi tapauksessa tarpeellisenä arvioida laite-etsintään liittyvää henkilötietojen käsittelyä rikosasioiden tietosuojadirektiivin veloitteiden näkökulmasta, *Suomi* esitti muun muassa, että rikosasioiden tietosuojadirektiivistä ei seuraa sellaista, minkä vuoksi henkilötietojen käsittely laite-etsinnän yhteydessä oletusarvoisesti tulisi kytkeä vain vakavaan rikollisuuteen tai edellyttäisi ennakkolupaa tuomioistuimelta. *Suomi* katsoi edelleen, että asianosaisen informoinnin tulee tapahtua kansallisen prosessilainsäädännön mukaisesti ja siten, ettei informointi vaaranna rikosten esitutkintaa. Olen-naista on, että antaessaan sääntelyä rikosasioiden tietosuojadirektiivin soveltamisalalla jäsenvaltiot huolehtivat, että viranomaisen suorittama henkilötietojen käsittely rajataan kaikissa tilanteissa siihen, mikä on oikeasuhteista ja tarpeellista verrattuna perusoikeuksiin puuttumisen vakavuuteen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Campos Sánchez-Bordona* katsoi 20.4.2023 antamassaan ratkaisuehdotuksessa ensisijaisesti, että ennakkoratkaisupyyntö tulisi jättää tutkimatta. Toissijaisesti hän katsoi, että rikosasioiden tietosuojadirektiiviä on tulkittava siten, että viranomaisten oikeus saada rikostutkinnassa matkapuhelimessa säilytettäviä henkilötietoja niiden käsittelyä varten ei rajoitu vakavan rikollisuuden torjuntaa koskeviin tilanteisiin. Tiedonsaannin on oltava kussakin tapauksessa perusteltu ja rajoitettava siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä ja oikeasuhteista. Poliisiviranomaiset eivät voi saada rikostutkinnan yhteydessä ilman tuomioistuimen etukäteen antamaa lupaa kattavaa ja valvomatonta oikeutta päästä kaikkiin matkapuhelimessa säilytettäviin tietoihin, jos niiden perusteella voidaan muodostaa tarkka kuva henkilön yksityiselämästä. Matkapuhelimen haltijalle on ilmoitettava viranomaisten suorittamasta matkapuhelimessa säilytettävien henkilötietojen käsittelystä

siinä vaiheessa ja siltä osin kuin hänen tehokasta oikeussuojakeinoa koskevan oikeutensa takaamiseksi on tarpeen.

3. Asia C-473/22, Mylan

Ennakkoratkaisupyyntön kohde: Teollis- ja tekijänoikeudet – Teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanodirektiivi 2004/48/EY – Turvaamistoimi – Vahingonkorvausjärjestelmä – Vahingonkorvausvastuu – Ankara vastuu

Asian käsittely: Suomen markkinaoikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanodirektiivin mukaista vahingonkorvausvastuuta. Tilanteessa on kyse väitetysti tarpeettomasti hankitusta turvaamistoimesta ja siitä aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta. Markkinaoikeus haluaa pääasiallisesti tietää, onko Suomessa turvaamistomiasioissa sovellettava ankaralle vastuulle perustuva vahingonkorvausjärjestelmä täytäntöönpanodirektiivin mukainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (28.11.2022), että Suomessa turvaamistomiasioissa sovellettavan kaltainen vahingonkorvausjärjestelmä on täytäntöönpanodirektiivin mukainen. Keskeisenä perusteluna esitettiin, että korvausvelvollisuus ei ole ankarakaan vastuun tilanteissa automaattista ja että ankaraan vastuuseen perustuvalla järjestelmällä mahdollistetaan tehokas ja oikeasuhtainen turvaamistomiproessi, jonka avulla loukkaus saadaan välittömästi lakkaamaan. Muussa tapauksessa markkinaosapuolten intressitasapaino muuttuisi siten, ettei tehokas turvaamistomien arviointiprosessi olisi enää mahdollinen, mikä olisi täytäntöönpanodirektiivin tavoitteiden vastaista.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Szpunar* katsoi 21.9.2023 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että täytäntöönpanodirektiivi on esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa säädetään turvaamistomienpiteiden hakijan vastuuta koskevasta järjestelmästä, joka ei mahdollista sitä, että tuomioistuin, jonka käsiteltävänä on turvaamistomienpiteistä aiheutuneiden vahinkojen korvaamista koskeva kanne, voi ottaa huomioon direktiivissä lueteltujen vastuun edellytysten lisäksi myös muut merkitykselliset olosuhteet. Tällaista kannetta käsittelevän tuomioistuimen on otettava huomioon sekä kyseessä olevaa turvaamistomienpiteitä koskevaa hakemusta edeltävät että sen jälkeiset käsiteltävän asian merkitykselliset olosuhteet. Niiden perusteella se voi ratkaista, oliko kyseinen hakemus perusteltu sen vaaran kannalta, että hakijalle olisi voinut aiheutua korjaamatonta vahinkoa, jos näitä toimenpiteitä ei olisi toteutettu.

4. Asia C-695/22, Fondée

Ennakkoratkaisupyyntön kohde: MiFID II -direktiivi 2014/65 (sijoituspalveludirektiivi) – SEUT 56 artikla (palveluiden vapaa liikkuvuus) – Valinnaiset poikkeukset – Sijoituspalvelujen tarjoamisen ja sijoitustoiminnan harjoittamisen vapaus – Sijoituspalvelujen välittäminen – Ulkomainen arvopaperikauppias

Asian käsittely: Tšekkiläinen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee sijoituspalvelujen tarjoamisen ja sijoitustoiminnan harjoittamisen vapautta. Kansallinen tuomioistuin haluaa pääasiallisesti selvittää, onko henkilöllä, joka sijoituspalveludirektiivin nojalla on vapautettu direktiivin soveltamisalasta, ja jota kyseisen direktiivin nojalla ei koske direktiivissä säädetty sijoituspalvelujen tarjoamisen vapaus, kuitenkin perussopimuksessa vahvistettu oikeus palvelujen tarjoamisen vapauteen. Tuomioistuin kysyy myös, onko unionin oikeus esteenä lainsäädännölle, jolla kielletään sijoituspalvelujen välittäjä välittämästä asiakkaan toimeksiantoja ulkomaiselle arvopaperikauppiaille.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.2.2023), että ennakkoratkaisupyyntöissä tarkoitettussa tilanteessa henkilöllä ei ole perussopimuksen mukaista oikeutta palvelujen tarjoamisen vapauteen eikä tilannetta ole tarpeen arvioida perussopimuksen kannalta. *Suomi* katsoi erityisesti, että esillä olevan kaltainen kansallinen sääntely on sijoituspalveludirektiivin säännösten ja sijoittajien suojan vahvistamista koskevan tavoitteen valossa perusteltu.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Pitruzzella* katsoi 14.11.2023 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että sijoituspalveludirektiivi on esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jolla kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jätetty sijoituspalvelujen välittäjä veloitetaan välittämään kyseisessä jäsenvaltiossa asuvilta tai sinne sijoittautuneilta asiakkailta saadut toimeksiannot yksinomaan sellaisille arvopaperikauppiaille, joilla on kyseisen jäsenvaltion valvontaelimen myöntämä toimilupa ja joiden kotipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa.

5. Asia C-752/22, EP

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annettu direktiivi 2003/109/EY – Maastapoistaminen – Menettely – Laiton oleskelu

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee maastapoistamismenettelyyn liittyvien unionin oikeusohjeiden soveltamista. Kysymys on pääasiallisesti siitä, sovelletaanko pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annettua direktiiviä sellaisen henkilön maastapoistamisessa, jolla on jäsenvaltiossa maahantulokielto, ja joka ei ole hakenut jäsenvaltiosta oleskelulupaa, mutta jolle on myönnetty toisessa jäsenvaltiossa direktiivin mukainen pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (6.4.2023), että sellaisen henkilön, joka on saapunut jäsenvaltion alueelle hänelle määrätyn kansallisen maahantulokiellon aikana ja jonka oleskelu jäsenvaltiossa ei siten ole kansallisen lainsäädännön mukaan ollut laillista ja joka ei ole hakenut oleskelulupaa kyseisessä jäsenvaltiossa, maastapoistamiseen EU:n alueelta ei ole sovellettava pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annettua direktiiviä, vaikka hänelle olisi myönnetty toisessa jäsenvaltiossa pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen oleskelulupa. Kyseisen direktiivin mukaista vahvistettua suojaa palauttamista vastaan sovelletaan jäsenvaltiossa vain sellaisiin kolmannen maan kansalaisiin, joilla on kyseisessä jäsenvaltiossa direktiivin mukainen status, tai tämä status jossain toisessa jäsenvaltiossa ja kyseisessä jäsenvaltiossa yli kolmen kuukauden oleskeluun oikeuttava lupa.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Richard de la Tour* katsoi 26.10.2023 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta annettua direktiiviä on tulkittava siten, että sitä ei sovelleta kolmannen maan kansalaiseen, jolla on pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema ensimmäisessä jäsenvaltiossa, mutta jolla ei ole oleskeluoikeutta jäsenvaltiossa, jonka alueelle hän siirtyy hänelle yleiseen järjestykseen ja yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä määrätyn maahantulokiellon vastaisesti. Kyseinen kolmannen maan kansalainen säilyttää mahdollisuuden vedota pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen oleskelulupaansa perustuviin oikeuksiin palaamalla ensimmäisen jäsenvaltion alueelle.

2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

Tässä jaksossa esitellään ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut kertomuskaudella esittämällä kirjallisia huomautuksia tai osallistumalla suulliseen käsittelyyn.

1. Asia C-277/22, *Global NRG*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Maakaasumarkkinat – Muutoksenhakuoikeus kansallisen sääntelyviranomaisen päätöksestä – Asianosaisaseman määrittäminen – Käsité ”osapuoli, jota sääntelyviranomaisen päätös koskee” – Maakaasumarkkinadirektiivi 2009/73/EY

Asian käsittely: Ennakkoratkaisupyyntöön esittänyt unkarilainen tuomioistuin haluaa selvittää muun muassa, onko maakaasumarkkinadirektiivin käsitettä ”osapuoli, jota sääntelyviranomaisen päätös koskee” tulkittava siten, että sen kanssa on ristiriidassa Unkarin kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan vain verkonhaltija katsotaan osapuoleksi, jota verkon käyttömaksujen, verkonhaltijan erityistariffilla tarjoamista palveluista perittävien maksujen ja liittymismaksujen vahvistamismenettely koskee suoraan, ja vain sillä on tämän vuoksi oikeus hakea muutosta tässä menettelyssä tehtyyn sääntelyviranomaisen päätökseen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (27.7.2022) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (7.9.2023), että maakaasumarkkinadirektiivin käsitettä on tulkittava siten, ettei sen kanssa ole ristiriidassa kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan vain verkonhaltija katsotaan osapuoleksi, jota vahvistamismenettely koskee suoraan, ja vain verkonhaltijalla on tämän vuoksi oikeus hakea muutosta tässä menettelyssä tehtyyn sääntelyviranomaisen päätökseen. Koska käsitettä ei ole määritelty unionin oikeudessa, tulkinta tulee voida määrittää kansallisella tasolla.

2. Asia C-601/22, *WWF Österreich e.a.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Luontodirektiivi 92/43/ETY – Susi (*canis lupus*) – Tiukkaa suojelujärjestelmää koskevat poikkeukset – Liite IV – Jäsenvaltioiden yhdenvertainen kohtelu – Luontodirektiivin 16 artikla – Suotuisa suojelun taso – Muu tyydyttävä ratkaisu

Asian käsittely: Itävaltalainen tuomioistuin on tehnyt ennakkoratkaisupyynnön luontodirektiivin tiukkaan suojelujärjestelmään liittyvässä asiassa siltä osin kuin on kyse sudesta. Kansallinen tuomioistuin haluaa pääasiallisesti selvittää, loukataanko luontodirektiivin säännöksillä jäsenvaltioiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, kun Itävallan osalta tiukkaan suojelujärjestelmään ei olla säädetty poikkeuksia suden kohdalla. Lisäksi tuomioistuin tiedustelee, tuleeko susikannan/populaation koko luontaista levinneisyysaluetta tarkastella rajat ylittävästi, kun kyseisen kannan suotuisan suojelun tason säilyttämistä arvioidaan tiukasta suojelujärjestelmästä poikettaessa. Tuomioistuin pohtii muun muassa myös, minkä tyyppiset suden aiheuttamat vahingot voidaan ottaa huomioon arvioitaessa luontodirektiivin poikkeusten soveltamista sekä miten muita tyydyttäviä ratkaisuja tulisi arvioida pyyntiluvan sijaan.

Suomi katsoi asian suullisessa käsittelyssä (25.10.2023), että luontodirektiivi on ristiriidassa jäsenvaltioiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa, sillä sen tiukkaa suojelujärjestelmää ei ole mukautettu vastaamaan suurpetokannoissa/populaatioissa tapahtunutta kehitystä. Suomen näkemyksen mukaan suotuisan suojelun taso arvioitaessa tulisi soveltaa populaatiokohtaista, rajat ylittävää lähestymistapaa. Luontodirektiivin poikkeusten soveltamisen arviointi tulisi aina tehdä tapauskohtaisesti ja kansallisesti, ja muun tyydyttävän ratkaisun osalta tiukan suojelujärjestelmän piiriin kuuluvien lajien kohdalla ennaltaehkäisevät ja ei-tappavat keinot ovat ensisijaisia ratkaisuja suhteessa pyyntiluvan antamiseen.

3. Asia C-740/22, *Endemol Shine Finland*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 – Tietojen antaminen yksityishenkilön rikostuomioista – Tiedon välittäminen suullisesti – Oikeudenkäynnin julkisuus – Suhteellisuusperiaate

Asian käsittely: Itä-Suomen hovioikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee yleisen tietosuoja-asetuksen tulkintaa. Hovioikeus tiedustelee ensinnäkin, onko henkilötietojen suullinen välittäminen tietosuoja-asetuksen mukaista henkilötietojen käsittelyä. Toiseksi hovioikeus kysyy, voidaanko virallisten asiakirjojen julkisuus ja tietosuoja-asetuksen mukainen oikeus henkilötietojen suojaan sovittaa yhteen tietosuoja-asetuksen 86 artiklassa (Henkilötietojen käsittely ja virallisten asiakirjojen julkisuus) tarkoitetulla tavalla niin, että tuomioistuimen henkilötietorekisteristä on saatavissa rajoituksetta tietoa yksityishenkilön rikostuomioista tai rikoksista, jos tieto pyydetään välitettäväksi suullisesti pyytäjälle. Kolmanneksi hovioikeus haluaa selvittää, vaikuttaako arviointiin se, onko tietojen pyytjä yhtiö tai yksityinen henkilö.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (3.4.2023), että henkilötietojen suullinen välittäminen on tietosuoja-asetuksen mukaista henkilötietojen käsittelyä, ja kuuluu sellaisena tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan. Suomi viittasi tietosuoja-asetuksen merkityksellisten säännösten sanamuotoihin ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä esitettyihin tulkintoihin. Yleinen tietosuoja-asetus ei ole esteenä sille, että tuomioistuimen henkilörekisteristä on saatavissa tiedot yksityishenkilön rikostuomioista ja rikoksista, kun tieto pyydetään välitettäväksi suullisesti pyytäjälle. Suomi katsoi, että asiassa on kysymys kahden perusoikeutena suojatun oikeushyvän, henkilötietojen suojan ja oikeudenkäynnin julkisuuden asianmukaisesta yhteensovittamisesta. Suomi kiinnitti huo-

miota suhteellisuusperiaatteen toteutumiseen, mitä myös unionin tuomioistuin on korostanut oikeuskäytännössä. Suomen näkemyksen mukaan tapauksessa asiaa on arvioitava siten, että tietojen tulee olla julkisia ja saatavissa, koska oikeudenkäynnin ja siinä annetun tuomion julkisuus on välttämätön lähtökohta oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin turvaamiselle. Suomi katsoi, ettei arviointiin vaikuta se, onko pyytäjää yhtiö vai yksityinen henkilö.

4. Asia C-13/23, *cdVet Naturprodukte*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Rehu – Rehun lisäaineen hyväksyminen ja markkinoille saattaminen – Greipinsiemeniute – Rehun lisäaineasetus N:o 1831/2003 – EU:n perusoikeuskirja – Elinkeinovapaus – Omistusoikeus

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee eläimille tarkoitetun rehun lisäaineen hyväksymistä ja markkinoille saattamista. Kansallinen tuomioistuin kiinnittää huomiota siihen, että eläinten ruokinnassa käytettävistä rehun lisäaineista annetun asetuksen nojalla sellaiset lisäaineet, joilla ei ole asetuksen mukaista hyväksyntää, ovat automaattisesti kiellettyjä ilman, että otetaan huomioon kunkin yksittäistapauksen olosuhteita. Tuomioistuin haluaa pääasiallisesti tietää, onko tämä yhteensopivaa EU:n perusoikeuskirjassa vahvistetun ja määritellyn elinkeinovapauden, omistusoikeuden ja suhteellisuusperiaatteen kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (20.4.2023), että rehun lisäaineasetuksen säännökset ovat yhteensopivia unionin oikeuden kanssa. Suomi perusteli kantaansa toteamalla, että rehujen lisäaineiden hyväksyntää koskevilla säännöksillä ei puututa elinkeinovapauden tai omistusoikeuden keskeiseen sisältöön ja ne täyttävät suhteellisuuden vaatimuksen, sillä ne ovat välttämättömiä asetuksen taustalla olevan eläinten ja ihmisten terveyden sekä ympäristön suojeluun liittyvän tavoitteen saavuttamiseksi. Lainsäätäjä ei siten ole ylittänyt harkintavaltaansa säätäessään kyseistä asetusta.

5. Asia C-48/23, *Alajärven Sähkö ym.*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuus – Sähkömarkkinadirektiivi (EU) 2019/944 – Suomen sähkömarkkinalain muutos vuonna 2021 – Verkonhaltijan verkkotoiminnan tuoton määrittämistä koskevien valvontamenetelmien muuttaminen

Asian käsittely: Suomen markkinaoikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, joka koskee sähkömarkkinadirektiivin kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuutta koskevien säännösten tulkintaa. Ennakkoratkaisupyyntöön taustalla on vuonna 2021 voimaan tullut sähkömarkkinalain muutos. Markkinaoikeus pyrkii selvittämään, onko kansallisen lainsäädännön muutos, jonka tarkoituksena on ollut muutoksen esittäessä todetulla tavalla vaikuttaa sähkönjakelun hintoihin tekemällä kansalliseen sähkömarkkinalakiin verkonhaltijoiden sääntely-ympäristöä koskevia muutoksia, joilla ei ole puututtu suoraan siirto- tai jakelutariffeihin tai niiden laskentamenetelmiin, mutta joiden seurauksena kansallinen sääntelyviranomainen on katsonut tarpeelliseksi muuttaa valvontamenetelmiään kesken valvontajakson, sähkömarkkinadirektiivin mukainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (2.6.2023), ettei sähkömarkkinalain muutoksella loukata kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuutta. Jäsenvaltio voi toteuttaa kyseessä olevien muutosten kaltaisia verkonhaltijoiden sääntely-ympäristöä koskevia muutoksia loukkaamatta kansallisen sääntelyviranomaisen riippumattomuutta. Sähkömarkkinadirektiivissä sallitaan yleisten poliittisten suuntaviivojen ja toimintapoliittisen kehityksen asettaminen.

6. Asia C-109/23, *Jemerak*

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: Sektoripakoteasetus (EU) N:o 833/2014 – Kielto tarjota oikeudellisia neuvontapalveluja Venäjälle sijoittautuneille oikeushenkilöille – Notarin kieltäytyminen vahvistamasta asuntokauppaa – Virkavelvollisuus – Sektoripakotejärjestelmä – Venäjän hyökkäyssota

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka liittyy notaarin kieltäytymiseen vahvistamasta asuntokauppasopimusta. Kieltäytymisen taustalla oli EU:n niin kutsuttuun sektoripakoteasetukseen sisältyvä kieltä kieltä tarjota suoraan tai välillisesti oikeudellisia neuvontapalveluja Venäjälle sijoittautuneille oikeushenkilöille. Kansallinen tuomioistuin haluaa pääasiallisesti tietää, rikkooko saksalainen notaari sektoripakoteasetusta, jos hän vahvistaa asunnon omistusta koskevan kauppasopimuksen, jossa myyjänä on venäläinen oikeushenkilö ja ostajana EU:n jäsenvaltion kansalainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (13.6.2023), ettei esillä olevan kaltainen toimi ole asetuksessa tarkoitettua oikeudellista neuvonantoa. Suomi katsoi erityisesti, että luettaessa yhdessä sektoripakoteasetuksen perustelukappaleita ja kyseessä olevaa artiklaa on katsottava, että kiellon ei ole tarkoitettu kattavan kaupanvahvistuksen kaltaista toimea, jossa kyse on lakiin perustuvasta pakottavasta muotovaatimuksesta pätevän luovutuksen toteuttamiseksi. Oikeudellisen neuvontapalvelun sijaan tapauksessa tarkoitettu kaupanvahvistus on julkisen hallintotehtävän hoitamista sen varmistamiseksi, että lakiin perustuvat kriteerit omistajanvaihdokselle täyttyvät.

7. Asia C-200/23, *Agentsia po vpisvaniyata*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 tulkinta – Kaupparekisteriin toimittavat yhtiön asiakirjat

Asian käsittely: Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt bulgarialainen tuomioistuin on tiedustellut ensinnäkin, onko unionin oikeutta tulkittava siten, että jäsenvaltion on sallittava rekisteröitävän yhtiösopimuksen julkistaminen sellaisenaan, vaikka se sisältää vaadittujen henkilöllisyyden ilmaisevien vähimmäistietojen lisäksi myös muita henkilötietoja. Toiseksi kansallinen tuomioistuin on tiedustellut, onko henkilötietojen käsittely tässä yhteydessä tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Kolmanneksi tuomioistuin on kysynyt, onko silloin, kun asiakirjoissa annetaan henkilötietoja, joita ei ole laissa edellytetty, katsottava, että tiedot toimittaneet henkilöt ovat antaneet suostumuksensa siihen, että viranomaisen käsittelee näitä tietoja, ja että ne asetetaan julkisesti saataville.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.7.2023), että unionin oikeus ei estä eikä edellytä yhtiösopimuksen julkistamista sellaisenaan tilanteessa, jossa yhtiösopimus sisältää vaadittujen henkilöllisyyden ilmaisevien vähimmäistietojen lisäksi myös muita henkilötietoja. Se, julkistetaanko asiakirjat kokonaisuudessaan myös vähimmäistiedot ylittäviltä osin, kuuluu jäsenvaltioiden kansalliseen harkintavaltaan. On jäsenvaltioiden tehtävänä huolehtia siitä, että virallisten asiakirjojen julkisuus ja yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen oikeus henkilötietojen suojaan sovitaan asianmukaisesti yhteen. Esillä olevan kaltaisessa tilanteessa henkilötietojen käsittelyn ensisijainen peruste on yleisessä tietosuoja-asetuksessa tarkoitettu rekisterinpitäjän lakisääteinen velvoite, ja rekisteröidyn suostumus ei ole käsittelyperusteena relevantti.

8. Asia C-228/23, *AFAÏA*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Luonnonmukainen tuotanto – EU:n luomulainsäädäntö – Luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä annettu perusasetus (EU) 2018/848 – Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2021/1165 – Lannan käyttäminen lannoitteena

Asian käsittely: Ranskalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee luonnonmukaista tuotantoa koskevien unionin asetusten tulkintaa. Se pyrkii selvittämään mitä tarkoitetaan komission täytäntöönpanoasetuksessa olevalla kiellolla käyttää luonnonmukaiseen tuotantoon käytetyillä maatalousmailla ”teollisesta eläinten kasvatuksesta tulevaa” lantaa, ja onko Ranskan kansallisen viranomaisen tulkintaohjeessa esitetty käsitteen tulkinta EU:n asetusten mukainen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.6.2023), että komission täytäntöönpanoasetuksessa olevaa teollisen eläinten kasvatuksen käsitettä on tulkittava siten, että jäsenvaltiolla on harkintavaltaa käsitteen tulkinnassa ja soveltamisessa. Suomi katsoi, että jäsenvaltioissa voidaan käsitteen tulkinnassa ottaa huomioon erilaisia eläinten kasvatuksen luonteen teollisuuteen liittyviä seikkoja. Niitä voivat olla esimerkiksi tiettyjen eläintehyysrajojen ylittyminen tai muut kasvatuksen teolliseen luonteeseen viittaavat seikat.

9. Asia C-320/23, *Bundesarbeitskammer*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Matkapakettidirektiivi (EU) 2015/2302 – Kuluttajansuojan korkea taso – Matkustajan oikeus purkaa matkapakettisopimus – Peruutusmaksut ja niiden kohtuullisuuden arviointi – Kertakorvaus – Matkanjärjestäjälle tosiasiallisesti aiheutunut haitta

Asian käsittely: Itävaltalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee matkapakettidirektiivin mukaista kuluttajan oikeutta purkaa ja peruuttaa matkapakettisopimus sekä peruutuksen vuoksi kuluttajalta veloittavien kustannusten kohtuullisuutta. Kansallinen tuomioistuin haluaa pääasiallisesti selvittää, minkä ajankohdan perusteella matkapakettisopimuksen peruutusmaksun kohtuullisuutta tulisi arvioida sekä mitä kriteerejä sen arvioinnissa on otettava huomioon. Lisäksi tuomioistuin haluaa selvittää, säilyykö matkanjärjestäjällä oikeus vaatia kohtuullinen korvaus silloinkin, kun sopimuksessa ollut peruutusmaksu on todettu pätemättömäksi, ja voiko kansallinen tuomioistuin kohtuullistaa omasta aloitteestaan peruutusmaksua.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.9.2023), että peruutusmaksun kohtuullisuutta on arvioitava matkanjärjestäjän tekemän tarjouksen ajankohdan perusteella. Peruutusmaksun kohtuullisuutta ja sen määrää arvioitaessa on otettava huomioon parhaan arvion mukaan ennakoitavissa olevat menetykset ja kustannussäästöt peruutustilanteessa sekä missä vaiheessa ennen matkan alkamista peruutuksesta ilmoitetaan. *Suomi* katsoi erityisesti, että on perusteltuja syitä olettaa, että mitä aikaisemmin peruutuksesta ilmoitetaan matkanjärjestäjälle, sitä vähemmän matkanjärjestäjälle aiheutuu väistämättömiä kustannuksia. Peruutusmaksun on oltava kohtuullinen erityisesti suhteessa matkanjärjestäjän väistämättömiin kustannuksiin. Matkanjärjestäjällä on edelleen oikeus vaatia asianmukaisen ja perustellun peruutusmaksun suorittamista, vaikka matkapakettisopimuksessa on sovittu peruutusmaksua koskevasta ehdosta, joka todetaan pätemättömäksi. Kansallinen tuomioistuin ei voi kohtuullistaa sopimusehtoa vaan se voi ainoastaan jättää ehdon soveltamatta.

10. Asia C-330/23, *Aldi Süd*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kuluttajansuoja – Hintamerkintädirektiivi 98/6/EY – Hinnanalennus – Vähintään 30 päivän ajanjakson alin hinta – Prosenttiluku – Katseenvangitsija, jolla pyritään korostamaan tarjouksen edullista hintaa

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee hintamerkintädirektiivin tulkintaa. Kansallinen tuomioistuin pyrkii selvittämään, onko hintamerkintädirektiiviä tulkittava siten, että hinnanalennusta koskevassa ilmoituksessa mainittu prosenttiluku saa perustua ainoastaan hinnanalennusta edeltäneen vähintään 30 päivän ajanjakson aikana sovellettuun alimpaan hintaan, ja onko mainonnassa käytettävien nk. katseenvangitsijoiden, joilla pyritään korostamaan tarjouksen edullista hintaa, viitattava tähän alimpaan hintaan.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (2.10.2023), että hintamerkintädirektiivissä tarkoitettu hinnanalennus on alennus direktiivissä tarkoitettusta ”aiemmasta hinnasta”, joka direktiivin mukaan on hinnanalennuksen soveltamista edeltävänä vähintään 30 päivän ajanjaksona sovellettu alin hinta. Näin ollen hinnanalennusta koskevassa ilmoituksessa mainittu prosenttiluku saa perustua ainoastaan hinnanalennusta edeltäneen vähintään 30 päivän ajanjakson aikana sovellettuun alimpaan hintaan. Myös mainonnassa käytettävien katseenvangitsijoiden, joilla pyritään korostamaan tarjouksen edullista hintaa (kuten esimerkiksi hinnan kuvaaminen ”hintapommiksi”), on silloin, kun niitä käytetään hinnanalennusta koskevassa ilmoituksessa, viitattava hintamerkintädirektiivissä tarkoitettuun aiempaan hintaan. Tätä tulkintaa tukevat sekä direktiivin sanamuoto että sen kuluttajansuojan korkean tason takaamiseen liittyvä tavoite.

11. Asia C-385/23, Finnair

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Lentomatikustajien oikeuksia koskeva asetus (EY) N:o 261/2004 – Lennon viivästyminen – Tekninen vika – Piilevä suunnitteluvirhe – Vakiokorvaus – Poikkeukselliset olosuhteet – 5 artiklan 3 kohta

Asian käsittely: Suomen korkeimman oikeuden tekemällä ennakkoratkaisupyynnöllä pyritään selvittämään, onko lentoyhtiö velvollinen maksamaan lennon viivästyksen johdosta matkustajalle lentomatikustajan oikeuksia koskevassa asetuksessa vahvistetun vakiokorvauksen vai oliko viivästyksen aiheuttaneen vian kohdalla kyse korvausvelvollisuudesta vapauttavasta kyseisen asetuksen 5 artiklan 3 kohdan mukaisesta poikkeuksellisesta olosuhteesta. Tekninen vika oli ilmennyt lentokonetyypissä ensimmäistä kertaa ja se oli paljastunut myöhemmin koko lentokonetyypistä koskevaksi suunnitteluvirheeksi. Lisäksi KKO on tiedustellut tiettyjen teknisten osien ennenai-kaista toimimattomuutta koskevan unionin oikeuskäytännön soveltuvuutta kysymyksessä olevaan tapaukseen

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (5.10.2023), että lentoliikenteen harjoittaja ei voi esillä olevan kaltai-sissa olosuhteissa vedota poikkeuksellisten olosuhteiden olemassaoloon, sillä lennon viivästyminen ei ollut aiheu-tunut oikeuskäytännössä edelleyin tavoin kolmannen tahon toimen johdosta. Kolmannen tahon toimella tarkoi-tettaisiin esimerkiksi äkillistä tiettyä lentokonetyypistä koskevaa lentokieltoa. Suomen näkemyksen mukaan ta-pauksen kaltainen vika on rinnastettavissa aiemmassa oikeuskäytännössä esillä olleisiin teknisiin vikoihin, joiden kohdalla kyse ei lähtökohtaisesti ole ollut poikkeuksellisista olosuhteista.

12. Asia C-409/23, Riverty

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kulutusluottodirektiivi 2008/48/EY – Soveltamisala – Luotto, joka myönnetään korotta – Viivästyskorko ja vapaaehtoisen perinnän kulut – Luoton kokonaiskustannusten käsite

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisupyynnöllään, kuuluvatko viivästys-korko ja vapaaehtoisen perinnän kulut kulutusluottodirektiivin mukaisin ”kuluttajalle aiheutuviin luoton koko-naiskustannuksiin”. Se haluaa tietää, onko mainitut kustannukset otettava huomioon arvioitaessa sitä, onko ky-seessä luottosopimus, jonka mukaan luotto myönnetään korotta ja ilman muita maksuja tai jossa edellytetään vain vähäisten maksujen suorittamista. Tällaisiin luottosopimuksiin ei sovelleta kulutusluottodirektiiviä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (26.10.2023), että luotto, jonka osalta tulee maksettavaksi vain vii-västyskorkoa tai vapaaehtoisen perinnän kuluja, kuuluu kulutusluottodirektiiviin soveltamisalapoikkeuksen pii-riin, eli sellaiseen luottoon ei sovelleta kulutusluottodirektiiviä. Muussa tapauksessa soveltamisalapoikkeus olisi käytännössä tarpeeton. Poikkeuksen piiriin kuuluisivat ainoastaan sellaiset teoreettiset tilanteet, joissa luotonan-taja etukäteen sitoutuisi olemaan perimättä usein laista suoraan seuraavaa viivästyskorkoa ja vapaaehtoisen pe-rinnän kuluja. *Suomi* katsoi myös, että esillä olevat kustannukset eivät myöskään kuulu ”kuluttajalle aiheutuvien luoton kokonaiskustannusten” käsitteen piiriin.

13. Asia C-414/23, Metsä Fibre

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Päästöoikeudet – Tapahtumien peruuttamisen aikarajat – Tapahtumien lopul-lisuus ja peruuttamattomuus – Tuomiossa C-460/15 Schaefer Kalk pätemättömiksi katsotut säännökset – Positiiv-ista velvoitetilannetta kuvaava luku – Komission rekisteriasetus (EU) N:o 389/2013

Asian käsittely: Helsingin hallinto-oikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka liit-tyy päästökauppaa koskevan komission rekisteriasetuksen pätevytyteen ja soveltamiseen. Asian taustalla on ti-lanne, jossa yhtiö on palauttanut päästöoikeuksia unionin rekisteriin noudattaen sellaisia komission päästöjen tarkkailuasetuksen säännöksiä, jotka myöhemmin on todettu unionin tuomioistuimessa pätemättömiksi. Hal-linto-oikeus haluaa ensisijaisesti selvittää, ovatko komission rekisteriasetuksen 70 artiklan (*Virheellisesti käynnis-tettyjen loppuunsaatettujen prosessien peruuttaminen*) ja 40 artiklan (*Päästöoikeuksien luonne ja toimien lopulli-suus*) säännökset päästöoikeuksien palauttamisen peruuttamisen aikarajoista sekä tapahtumien lopullisuudesta ja peruuttamattomuudesta pätemättömiä, jos ne estävät yhtiötä tosiasiallisesti saamasta takaisin omistukseensa

sellaisia päästöoikeuksia, jotka se on palauttanut myöhemmin pätemättömiksi todettujen säännösten perusteella. Hallinto-oikeus tiedustelee myös, ovatko mainitut rekisteriasetuksen säännökset lainkaan sovellettavissa esillä olevassa tilanteessa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.11.2023), että komission rekisteriasetuksen 70 artikla ei sovellu esillä olevaan tilanteeseen, sillä kyse ei ole siinä tarkoitetusta virheellisesti käynnistetystä prosessista. Myöskään 40 artikla ei ole esteenä sille, että päästöoikeudet palautettaisiin esillä olevan kaltaisessa tilanteessa siten, että yhtiö saisi kyseessä olevat päästöoikeudet takaisin omistukseensa laitoksen rekisterissä olevalle tilille. Tämänkaltaisen menettely päinvastoin tukee järjestelmän legitimitettiin ja sitä kautta palvelee järjestelmän ja markkinoiden häiriötöntä toimintaa, mikä on rekisteriasetuksen 40 artiklan tarkoitus.

14. Asia C-483/23, *T Trust*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Pakoteasetus (EU) N:o 269/2014 – Henkilö- ja yhteisöpakotejärjestelmä – Jäädymistämistoimenpiteet – Trustit – Pakotelistatun henkilön trustiin asettamat varat

Asian käsittely: Italialainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee unionin pakotelainsäädännön soveltamista trustijärjestelyn yhteydessä. Tuomioistuin haluaa pääasiallisesti selvittää, onko pakoteasetusta tulkittava siten, että kansallinen viranomais voi jäädymttää yritysten pääomaosuudet ja niiden omistaman omaisuuden sillä perusteella, että kyse on varoista tai taloudellisista resursseista, jotka pakotelistattu henkilö on asettanut trustiin.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (29.11.2023), että pakoteasetuksessa säädetty velvollisuus jäädymttää varat ja taloudelliset resurssit koskee ennakkoratkaisupyynnössä esillä olevan kaltaisessa tilanteessa sellaisia varoja ja taloudellisia resursseja, jotka pakotelistattu henkilö on trustin perustajana asettanut trustiin. Esillä olevia säännöksiä on tulkittava EU:n pakotelainsäädännön asiayhteydessä ja EU:n asettamien pakotteiden päämäärien valossa. Pakoteasetuksen säännökset on tarkoitettu kattamaan mahdollisimman laajasti erilaiset tilanteet, joissa varat tai taloudelliset resurssit ovat pakotelistatun henkilön varallisuuspiirissä. *Suomi* katsoi erityisesti, että tulkinta, jonka mukaan trustijärjestelyn olemassaolo olisi sinällään esteenä jäädymttämiselle, olisi ristiriidassa asetuksen tarkoituksen ja sen tehokkaan toimeenpanon kanssa.

15. Asia C-509/23, *Laimz*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Neljäs rahanpesudirektiivi (EU) 2015/849 – Poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön läheisen yhtiökumppanin käsite

Asian käsittely: Ennakkoratkaisupyynnön tehnyt latvialainen tuomioistuin tiedustelee niin sanotun neljännen rahanpesudirektiivin tulkintaa ja sitä, kuinka käsitettä ”poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön läheinen yhtiökumppani” on tulkittava. Kansallinen tuomioistuin haluaa selvittää, onko neljättä rahanpesudirektiiviä tulkittava siten, että yksityistä voidaan pitää poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön läheisenä yhtiökumppanina pelkästään siitä syystä, että kyseiset henkilöt toimivat samassa julkisessa elimessä, ottamatta arvioinnissa huomioon mitään muita seikkoja.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (12.12.2023), ettei yksityistä voida pitää poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön läheisenä yhtiökumppanina pelkästään siitä syystä, että kyseiset henkilöt toimivat samassa julkisessa elimessä. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös muita seikkoja. Tällöin on kiinnitettävä huomiota esimerkiksi siihen, harjoittavatko samassa julkisessa elimessä jäsenenä olevat henkilöt lisäksi yhdessä liiketoimintaa tai ovatko he jäsenenä yhdistyksen hallituksessa, jossa he käyttävät määräysvaltaa.

16. Asia C-596/23, *Pohjanri*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Valmisteverodirektiivi 2008/118/EY – Valmisteveron alaisten tuotteiden myyjä – Verovelvollisuus – Etämyynti – Internet-sivut ja niillä oleva ohjeistus – Tuotteiden välillinen lähettäminen tai kuljettaminen toiseen jäsenvaltioon

Asian käsittely: Helsingin hallinto-oikeus on tehnyt ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka koskee alkoholituotteiden verkkomyyntiä Saksasta Suomeen. Asia liittyy Verohallinnon päätökseen määrätä saksalainen yhtiö etämyyjän ominaisuudessa maksamaan tilaukseen liittyvät valmisteverot. Helsingin hallinto-oikeus haluaa ennakkoratkaisupyynnöllään selvittää, minkä kriteerien nojalla on arvioitava valmisteverodirektiivissä olevaa säännöstä, jonka mukaan myyjä vastaa valmisteveron maksamisesta etämyyjänä, jos se on suoraan tai välillisesti lähettänyt tai kuljettanut tuotteen toiseen jäsenvaltioon.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.12.2023), että esillä olevan kaltaisessa tilanteessa, jossa myyjä on internet-sivuillaan ohjannut ostajaa käyttämään tiettyä kuljetusliikettä, kyseessä on katsottava olevan etämyynti. Asian arvioinnissa ei ole merkitystä sillä, että ostaja on tehnyt erillisen sopimuksen tavaroiden kuljettamisesta myyjän internet-sivuilla mainitun kuljetusliikkeen kanssa. Suomi perusteli kantaansa viittaamalla erityisesti valmisteverodirektiivin sanamuotoon ja tarkoitukseen sekä tarpeeseen tulkita säännöstä yhdenmukaisesti arvonliäverodirektiivin kanssa.

2.2 VÄLIINTULOT

Tässä jaksossa esitellään ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut kanteet, joissa Suomi on väliintulijana asettunut tukemaan toista asian osapuolista. Jaksossa 2.2.1 käsitellään ne asiat, joissa on kertomuskautena annettu tuomio, jaksossa 2.2.2 ne asiat, joissa on annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ja jaksossa 2.2.3 ne asiat, joissa Suomi on tehnyt kirjelmän tai osallistunut suulliseen käsittelyyn.

Jäsenvaltio voi aina tehdä **väliintulon** unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevassa kanneasiassa. Jäsenvaltio voi tehdä väliintulon esimerkiksi komission toista jäsenvaltiota vastaan käynnistämässä SEUT 258 artiklan mukaisessa kanneasiassa tai jäsenvaltion tai yksityisen tahon komissiota vastaan nostamassa SEUT 263 artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa. Myös valitusasioissa on mahdollista tehdä väliintulo. Jäsenvaltion tulee väliintulollaan aina tukea jotakin asian osapuolista.

2.2.1 Tuomiot ja määräykset

Tässä jaksossa esitellään ne kanneasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa Suomi on osallistunut väliintulijana ja joissa on kertomuskaudella annettu tuomio.

1. Asia T-163/21, *De Capitani v. neuvosto*

Kanteen kohde: Asiakirjajulkisuus – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Lainsäädäntömenettelyn asiakirjat – Tilinpäätösdirektiivi 2013/34/EU

Asian käsittely: Emilio De Capitani nosti avoimuusasetuksen soveltamista koskevan kanteen neuvostoa vastaan. Kantaja vaati tuomioistuinta kumoamaan neuvoston päätöksen, jossa neuvosto kieltäytyi eräiden tilinpäätösdirektiivin muutosehdotukseen liittyvien neuvoston työasiakirjojen (WK-asiakirjat) luovuttamisesta kantajan tutustuttavaksi. Kantaja katsoi, että neuvosto on soveltanut avoimuusasetuksen 4 artiklan 3 kohdan ensimmäistä alakohtaa virheellisesti katsoessaan, että asiakirjan sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi vakavasti toimielimen päätöksentekomenettelyä. Neuvosto vaati, ettei kannetta oteta tutkittavaksi sen vuoksi, että neuvosto on riidanalaisen päätöksen antamisen jälkeen julkistanut kantajan pyytämät asiakirjat ja asiakirjat on kanteen nostamisen jälkeen toimitettu kantajalle. Neuvosto vaati vaihtoehtoisesti unionin yleistä tuomioistuinta hylkäämään kanteen.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (29.11.2021) *De Capitania*. Suomi yhtyi kantajan näkemykseen siitä, että unionin yleisen tuomioistuimen tulisi antaa asiassa asiaratkaisu huolimatta siitä, että neuvosto on kanteen nostamisen jälkeen toimittanut kantajalle kaikki tämän pyytämät asiakirjat. Suomi katsoi, ettei kantajan oikeussuojan tarve ole poistunut asiakirjojen luovuttamisen myötä. Lisäksi Suomi yhtyi kantajan vaatimukseen neuvoston päätöksen kumoamisesta ja katsoi muun ohella, etteivät riidanalaisessa neuvoston päätöksessä esitetyt perustelut osoita unionin oikeuskäytännössä edellytetyin tavoin, että pyydettyjen asiakirjojen antaminen voisi konkreettisesti ja tosiasiallisesti vahingoittaa kohtuudella ennustettavissa olevalla eikä ainoastaan puhtaasti hypoteettisella tavalla kyseistä päätöksentekomenettelyä.

Tuomio: *Unionin yleinen tuomioistuin* kumosi 25.1.2023 antamallaan tuomiolla neuvoston päätöksen. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että sen tuli antaa asiaratkaisu, koska kantajan oikeussuojan tarve oli säilynyt. Riidanalaisten asiakirjojen sisältämien tietojen ilmaiseminen ei ollut tapahtunut riittävän ajoissa siltä kannalta, että kantaja pyrki asiakirjapyyntönsä tiedottamaan asiasta yleisöä ja herättämään keskustelua. Asiakysymyksestä

tuomioistuin katsoi, ettei minkään neuvoston riidanalaisessa päätöksessä esittämän perusteen nojalla voida katsoa, että riidanalaisien asiakirjojen sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi lainsäädäntömenettelyä vakavalla tavalla konkreettisesti ja tosiasiallisesti eikä vain hypoteettisesti.

2. Asia C-204/21, *komissio v. Puolan tasavalta*

Kanteen kohde: Oikeusvaltioperiaate – Tuomioistuinten puolueettomuuden ja riippumattomuuden tutkiminen – Puolan ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston toimivalta – SEU 19 artiklan 1 kohdan toinen alakohta (jäsenvaltioiden velvollisuus turvata tehokkaat oikeussuojakeinot) – EU:n perusoikeuskirjan 7 (yksityis- ja perhe-elämän suoja), 8 (henkilötietojen suoja) ja 47 artikla (oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen) – Yleinen tietosuojasetus (EU) 2016/679

Asian käsittely: Komissio nosti unionin tuomioistuimessa kanteen Puolaa vastaan. Kanne liittyi niihin muutoksiin, joita eräisiin Puolan tuomioistuinlaitokseen liittyviin lakeihin tehtiin joulukuussa 2019. Komission väitteet koskivat ensinnäkin niitä säännöksiä, joilla estetään puolalaisia tuomareita tutkimasta niiden unionin oikeuden määräysten noudattamista, joiden mukaan kansallisten tuomioistuinten on oltava laillisesti perustettuja sekä riippumattomia ja puolueettomia, ja esittämästä tätä koskevia ennakkoratkaisupyynnöitä unionin tuomioistuimelle. Toiseksi kanteessa käsiteltiin Puolan ylimmän tuomioistuimen kurinpitojaoston toimivaltuuksia, ottaen huomioon puutteet jaoston riippumattomuudessa. Kolmanneksi kanne koski säännöksiä, joiden mukaan jokaisen puolalaisen tuomarin velvollisuus on julkaista ennen nimittämistään tiedot, jotka koskevat hänen kuulumistaan yhdistykseen, tehtävistä, joita hän hoitaa voittoa tavoittelemattomissa säätiöissä, sekä kuulumisestaan poliittiseen puolueeseen. Komissio katsoi edellä mainitusta seuraavan, että Puola rikkoo unionin oikeutta.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (11.11.2021) ja asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (28.6.2022) komission väitteitä. *Suomi* käsitteli muun muassa sitä, että eräiden Puolan kansallisten säännösten perusteella kurinpidolliseksi rikkomukseksi voidaan katsoa tilanteet, joissa kansallinen tuomioistuin tutkii, onko muun muassa tuomioistuimen riippumattomuuden ja tehokkaan oikeussuojan vaatimuksia noudatettu. Lisäksi *Suomi* esitti eräitä huomioita koskien sitä, että Puola on antanut ylimmän oikeuden kurinpitojaostolle, jonka riippumattomuutta ja puolueettomuutta ei ole taattu, toimivallan ratkaista tuomarien asemaa koskevia asioita.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Collins* antoi ratkaisuehdotuksensa 15.12.2022.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 5.6.2023 antamassaan tuomiossa, että niillä muutoksilla, joita Puolan tuomioistuinjärjestelmään tehtiin joulukuussa 2019, rikotaan unionin oikeutta.

3. Asia C-492/21 P, *Casa Regina Apostolorum della Pia Società delle Figlie di San Paolo v. komissio*

Valituksen kohde: Valtiontuki – Lazion alueen (Italia) julkisten sairaaloiden hyväksi toteutetut toimenpiteet – Komission valtiontukipäätös, jossa todetaan, että kyse ei ole valtiontuesta – Taloudellisen toiminnan käsite – SEUT 107 artiklan 1 kohta (valtiontuki)

Asian käsittely: Italialainen seurakunta teki unionin tuomioistuimelle valituksen unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-223/18, *Casa Regina Apostolorum della Pia Società delle Figlie di San Paolo v. komissio* antamasta tuomiosta. Kyseisellä tuomiolla hylättiin seurakunnan kumoamiskanne, joka koski komission vuonna 2017 antamaa valtiontukipäätöstä. Valtiontukipäätöksessä katsottiin seurakunnan näkemyksen vastaisesti, etteivät Italian valtion Lazion alueen julkisten sairaaloiden hyväksi toteuttamat toimenpiteet olleet SEUT 107 artiklan 1 kohdan mukaista valtiontukea.

Suomi teki väliintulohakemuksen (28.12.2021) saadakseen tukea vastaajana olevaa komissiota. *Suomi* ei jättänyt asiassa väliintulokirjelmää.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Asiassa ei annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hylkäsi valituksen 27.4.2023 antamallaan tuomiolla. Mikään valittajan esittämistä valitusperusteista ei antanut aihetta kumota unionin yleisen tuomioistuimen tuomiota.

2.2.2 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

Tässä jaksossa esitellään ne kanneasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa Suomi on osallistunut väliintulijana ja joissa on kertomuskaudella annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotus mutta ei vielä tuomiota.

1. Yhdistetyt asiat C-29/22 P ja C-44/22 P, *Komissio v. KS ym.*

Valituksen kohde: Unionin tuomioistuimen toimivalta – Unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka (YUTP) koskeva poikkeus – EULEX Kosovo -operaatio – EU:n liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen

Asian käsittely: Komissio on tehnyt unionin tuomioistuimelle valituksen unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-771/20, *KS ja KD v. neuvosto*, antamasta määräyksestä. Määräyksellään unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei sillä ollut toimivaltaa käsitellä KS:n ja KD:n kannetta, jolla he vaativat korvausta vahingosta, joka heille aiheutui, kun heidän perheenjäsentensä katoamisista ja tappamisista koskevat tutkinnat EULEX Kosovon puitteissa suoritettiin puutteellisesti. Valituksessaan komissio katsoo, että unionin yleisellä tuomioistuimella on ollut toimivalta asiassa.

Suomi tuki asiassa järjestetyssä suullisessa käsittelyssä (27.6.2023) komissiota. Suomi käsitteli puheenvuorossaan asiassa annettavan ratkaisun merkitystä EU:n liittymistä Euroopan ihmisoikeussopimukseen koskevan hankkeen kannalta. Suomi katsoi lisäksi, että YUTP:n alaan liittyvät yksilöiden nostamat sopimuksen ulkopuoliseen vastuuseen perustuvat vahingonkorvauskanteet, joissa viitataan perus- tai ihmisoikeuksien rikkomiseen, eivät kuulu EU-tuomioistuimen toimivaltaa rajoittavan niin kutsutun YUTP-poikkeuksen soveltamisalaan eikä niillä vaaranneta sen päämääriä. Tämän katsottiin olevan perusteltua, kun otetaan huomioon perusoikeudet ja erityisesti tehokkaan oikeussuojan vaatimus sekä YUTP-poikkeuksen suppea tulkinta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: Julkisasiamies *Čápetá* katsoi 23.11.2023 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että unionin yleisen tuomioistuimen antama määräys tulisi kumota ja asia palauttaa unionin yleiseen tuomioistuimeen. Julkisasiamies katsoi, ettei YUTP-poikkeuksella rajoiteta unionin tuomioistuinten toimivaltaa käsitellä vahingonkorvauskanteita, joita yksityiset ovat nostaneet YUTP-toimenpiteen yhteydessä väitetysti tapahtuneen perusoikeusloukkauksen perusteella. Julkisasiamies katsoi, että erityisesti oikeudesta tehokkaaseen oikeussuojaan ja periaatteesta, joka edellyttää perusoikeuksien kunnioittamista kaikissa unionin politiikoissa, seuraa, että YUTP-poikkeusta on tulkittava suppeasti. Unionin tuomioistuimilla on oltava toimivalta varmistaa, ettei YUTP:tä koskevissa päätöksissä ylitetä perusoikeuksien asettamaa ”punaista viivaa”.

2.2.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

Tässä jaksossa esitellään ne kanneasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on osallistunut kertomuskaudella väliintulijana tekemällä väliintulohakemuksen tai väliintulokirjelmän taikka osallistumalla suulliseen käsittelyyn, mutta joissa ei ole vielä annettu julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta tai tuomiota.

1. Asia C-769/22, *Komissio v. Unkari*

Kanteen kohde: Unkaria vastaan nostettu komission rikkomuskanne – Audiovisuaalisista mediapalveluista annettu direktiivi (AVMS-direktiivi) 2010/13/EU – Yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679 – Palvelujen vapaa liikkuvuus – EU:n perusoikeuskirja – EU:n perustana olevat arvot – Syrjintä

Asian käsittely: Komissio on nostanut unionin tuomioistuimessa Unkaria vastaan jäsenyyssvelvoitteiden rikkomista koskevan kanteen, joka koskee Unkarissa vuonna 2021 voimaantulleita lainmuutoksia. Näillä muutoksilla asetettiin Unkarin kansallisiin lakeihin uusia kieltoja ja rajoituksia, jotka kohdistuvat syntymässä määräytyneen

sukupuolen ja sukupuoli-identiteetin eroavuuksia, sukupuolen vaihtamista tai homoseksuaalisuutta koskevien kysymysten kansantajuistamiseen tai niistä tiedottamiseen. Komissio katsoo kanteessaan, että kyseinen sääntely rikkoo eräitä sisämarkkinoiden toimintaan liittyviä direktiivejä, unionin tietosuoja-asetusta, EU:n perusoikeuskirjaa ja unionin arvoja sekä estää palvelujen vapaata liikkuvuutta. Komissio vaatii unionin tuomioistuinta toteamaan, että sääätessään riidanalaisen lain Unkari on rikkonut unionin oikeuteen perustuvia useita velvoitteitaan.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (14.9.2023) komissiota. Suomi käsitteli väliintulokirjelmässään erityisesti niitä komission kanneperusteita, jotka koskivat AVMS-direktiiviä, yleistä tietosuoja-asetusta ja unionin arvot sisältävää SEU 2 artiklaa, ja katsoi Unkarin esillä olevan lainsäädännön olevan näiden säädösten ja määräysten vastainen. Suomi korosti kirjelmässään yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden merkitystä unionin keskeisinä arvoina ja perusoikeuksina ja totesi, että kyse on paitsi periaatteellisesti merkittävästä asiasta, myös ja ennen kaikkea unionin lainsäädännön tehokkaan soveltamisen, kansalaisten ja yritysten oikeuksien toteutumisen ja jäsenvaltioiden keskinäisen luottamuksen varmistamisesta sekä EU:n yhtenäisen ja uskottavan toiminnan turvaamisesta.

2. Asia T-625/22, *Itävalta v. komissio*

Kanteen kohde: Taksonomia – EU:n kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmä – Komission delegoitu asetus (EU) 2022/1214 – Ydinenergia – Maakaasu – ”Ei merkittävää haittaa” -vaatimus – Ilmastonmuutos – Vaikutusten arviointi – Julkinen kuuleminen – Teknologianeutraalius – Yhdenvertainen kohtelu

Asian käsittely: Itävalta on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa komissiota vastaan kanteen, joka koskee ydinenergian ja maakaasun niin sanottua taksonomiaa eli EU:n kestävän rahoituksen luokittelujärjestelmää. Itävalta vaatii kanteellaan unionin yleistä tuomioistuinta kumoamaan komission delegoidun asetuksen, jolla tietyt ydinenergiaan ja maakaasuun liittyvät toiminnot luokiteltiin taksonomia-asetuksen mukaisiksi ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista tukeviksi siirtymä- eli ylimenokauden toiminnoiksi ja jolla annettiin niitä koskevat tekniset arviointikriteerit. Itävalta väittää kanteessaan muun muassa, että ydinenergian ja sen loppusijoittamisen osalta ei ole tehty riittävää arviota ja että komissio on ylittänyt toimivaltansa.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (20.6.2023) komissiota ja vaati kanteen hylkäämistä. Suomen hallitus katsoi, että ydinenergian voidaan katsoa merkittävästi edistävän ilmastonmuutoksen hillitsemisen ympäristötavoitetta. Suomi totesi erityisesti, että komissio teki ydinenergian yhteensopivuudesta taksonomia-asetuksen ilmastotavoitteiden osalta kattavan arvion, joka sisälsi arvioinnin myös ”ei merkittävää haittaa” -vaatimuksen näkökulmasta. Loppusijoitusongelmiin liittyvien väitteiden osalta Suomi katsoi, että geologinen loppusijoitus on tieteellisesti kattavasti tutkittu ja turvallisiksi todettu pitkän aikavälin tapa toteuttaa ydinjätehuolto. Suomi totesi, että toisin kuin Itävalta väittää, komissio ei myöskään ole ylittänyt sille delegoidun säädösvallan rajoja antaessaan riidanalaisen asetuksen.

3. Asia T-667/22, *SBM Développement v. komissio*

Kanteen kohde: Biosidit – Jyrsijämyrky – Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2022/1388 liittyen biosidivalmisteseen – Kumoamiskanne

Asian käsittely: Jyrsijämyrkyinä käytettävää biosidivalmistetta koskevan luvan haltija *SBM Développement SAS* on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen komission kyseistä valmistetta koskevan täytäntöönpanopäätöksen kumoamiseksi. Täytäntöönpanopäätöksellä komissio asettaa ehtoja ja edellytyksiä, joita jäsenvaltioiden on noudatettava, jos ne haluavat antaa kansallisen luvan kyseiselle valmisteelle. Komissio viittaa päätöksensä perusteluosassa erityisesti niihin tietoihin, joita se oli saanut tietyiltä jäsenvaltioilta (mukaan lukien Suomi) koskien valmisteen aiheuttamia kissojen ja koirien myrkytystapauksia.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (10.7.2023) komissiota. Ensisijaisesti Suomi yhtyi komission kantaan, jonka mukaan kanne tulee jättää tutkimatta, sillä riidanalainen täytäntöönpanopäätös ei koske kantajaa suoraan ja erikseen. Toissijaisesti Suomi katsoi, että kantajan vaatimukset tulee hylätä. Komission täytäntöönpanopäätöksensä tekemät arviot biosidivalmisteen vaikutuksista ja niistä tehdyt johtopäätökset ovat oikeat eikä kantaja ole pystynyt esittämään mitään sellaista, joka horjuttaisi päätöksen pätevyyttä. Suomi myös kertoi, että Suomessa

Tukes on saanut suuren määrän ilmoituksia myrkytystapauksista ja arvioinut alfakloraloosia sisältävien valmisteiden käytön ja myrkytystapausten välillä olevan yhteyden.

4. Asia T-590/23, De Capitani v. neuvosto

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjajulkisuus – Lainsäädäntömenettelyn asiakirjat

Asian käsittely: Emilio De Capitani nosti avoimuusasetuksen soveltamista koskevan kanteen neuvostoa vastaan. Kantaja vaatii tuomioistuinta kumoamaan neuvoston päätöksen, jolla neuvosto kieltäytyi antamasta kantajalle oikeuden tutustua eräisiin EU:n turvapaikkapolitiikan uudistamista koskeviin lainsäädäntöhankkeisiin liittyviin neuvoston työasiakirjoihin. Kyseiset asiakirjat liittyvät vireillä oleviin EU:n yhteisen turvapaikkapolitiikan uudistamista koskeviin lainsäädäntöhankkeisiin ja ne sisältävät koosteet jäsenvaltioiden valtuuskuntien esittämistä kommenteista. Kantaja katsoo muun ohella, että neuvosto on soveltanut avoimuusasetusta virheellisesti katsoessaan, että asiakirjan sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi vakavasti toimielimen päätöksentekomenettelyä.

Suomi jätti asiassa väliintulohakemuksen 22.12.2023 tukeakseen kantajana olevaa De Capitania.

3 RIKKOMUSMENETTELYT

Seuraavassa esitellään ne SEUT 258 artiklaan perustuvat Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt, joissa kertomuskauden aikana on vastattu komission antamaan viralliseen huomautukseen tai perusteltuun lausuntoon tai joissa komission virallinen huomautus tai perusteltu lausunto on saapunut kertomuskauden aikana.

Rikkomusmenettelyt voidaan jakaa unionin oikeuden puutteellista tai virheellistä soveltamista koskeviin (jakso 3.1) ja direktiivin täytäntöönpanon viivästymistä³ koskeviin (jakso 3.2) menettelyihin. Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskeviin rikkomusmenettelyihin liittyy SEUT 260 artiklan 3 kohdan nojalla mahdollisuus määrätä jäsenvaltio maksamaan uhkasakkoa ja/tai kiinteämääräinen hyvitys jo samassa tuomiossa, jossa rikkomus todetaan.

SEUT 258 artiklan mukainen virallinen huomautus on komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämisen rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe, jossa komissio yksilöi oikeusriidan kohteen. Jäsenvaltiolla on yleensä kaksi kuukautta aikaa vastata viralliseen huomautukseen. Komissio voi antaa myös täydentävän virallisen huomautuksen.

SEUT 258 artiklan mukainen perusteltu lausunto on rikkomusmenettelyn toinen vaihe. Myös perusteltuun lausuntoon vastaamisen määräaika on yleensä kaksi kuukautta. Vastaamalla perusteltuun lausuntoon komissiota tyydyttävällä tavalla jäsenvaltio voi välttää kanteen unionin tuomioistuimessa. Komissio voi antaa myös täydentävän perustellun lausunnon.

Komissio voi käynnistää **SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukaisen rikkomusmenettelyn**, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut unionin tuomioistuimen rikkomuskanteen johdosta antaman tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Rikkomusmenettely alkaa virallisella huomautuksella. Tämän vaiheen jälkeen komissio voi viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Jos SEUT 260 artiklan mukainen menettely etenee kannevaiheeseen, ja unionin tuomioistuin katsoo, ettei aiempaa tuomiota ole pantu asianmukaisesti täytäntöön, unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion maksettavaksi **kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon**.

Jos jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa toimenpiteistä, joilla lainsäädäntöjärjestystä noudattaen annettu direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio voi jo SEUT 258 artiklaan perustuvassa kanteessaan vaatia jäsenvaltion velvoittamista suorittamaan edellä mainittuja taloudellisia seuraamuksia (**SEUT 260 artiklan 3 kohta**).

³ Täytäntöönpanon viivästymistä koskevilla rikkomusasioilla tarkoitetaan asioita, joissa on yksinomaan tai pääasiallisesti kyse siitä, että komissio väittää jäsenvaltion jättäneen täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa direktiivin edellyttämistä kansallisista täytäntöönpanotoimenpiteistä.

3.1 UNIONIN OIKEUDEN VIRHEELLISTÄ TAI PUUTTEELLISTA SOVELTAMISTA KOSKEVAT RIKKOMUSMENETTELYT

3.1.1 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat viralliset huomautukset

1. **Täydentävä virallinen huomautus 26.1.2023 INFR(2020)2320; *rasismin ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2008/913/YOS virheellinen täytäntöönpano***

Komissio jatkaa täydentävällä virallisella huomautuksellaan vuonna 2021 Suomea vastaan käynnistämäänsä rikkomusmenettelyä, jossa se katsoi, että Suomi ei ole kaikilta osin asianmukaisesti täytäntöönpannut puitepäätöksen säännöksiä, joiden perusteella jäsenvaltioilla on velvollisuus säätää rasismiin ja muukalaisvihaan liittyvä vihapuhe rangaistavaksi eikä säännöstä, jolla varmistetaan, että kyseessä olevien rikosten osalta on mahdollisuus viran puolesta panna vireille tutkinta- ja/tai syytetoimet. Täydentävässä virallisessa huomautuksessaan komissio laajentaa rikkomusmenettelyn koskemaan rangaistusten pituutta.

Suomen vastauksessa (23.3.2023) ilmoitettiin, että Suomessa aloitetaan lainsäädäntömuutosten valmistelu sen varmistamiseksi, että Suomen lainsäädäntö vastaa puitepäätöksen vaatimuksia. Vastauksessa todettiin, että lakimuutoksia koskeva hallituksen esitys annetaan eduskunnalle marraskuun 2023 loppuun mennessä.

2. **Virallinen huomautus 26.1.2023 INFR(2022)2120; *verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta annetun asetuksen (EU) 2021/784 puutteellinen täytäntöönpano***

Komissio katsoo, että Suomi on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa toteuttaa verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta annetun asetuksen mukaisia eräitä toimenpiteitä eikä ole tehnyt niistä ilmoitusta komissiolle, vaikka asetuksessa oleva määräaika on päättynyt. Kyseiset toimenpiteet liittyvät toimivaltaisen viranomaisen nimeämiseen, yhteyspisteen perustamiseen ja rikkomuksista määrättäviin seuraamuksiin.

Suomen vastauksessa (27.3.2023) ilmoitettiin, että Suomi on nyt toteuttanut tarvittavat toimenpiteet ja ilmoittanut niistä komissiolle.

3. **Virallinen huomautus 26.1.2023 INFR(2022)2154; *määritelmädirektiivin 2011/95/EU virheellinen täytäntöönpano***

Komissio katsoo, että Suomen lainsäädäntö ei ole yhdenmukainen turvapaikkajärjestelmään liittyvän nk. määritelmädirektiivin kanssa siltä osin kuin on kyse suojasta palauttamista vastaan sekä perheen yhtenäisyyden säilyttämisestä.

Suomen vastauksessa (23.3.2023) ilmoitettiin, että Suomessa aloitetaan lainsäädäntömuutosten valmistelu seuraavalla hallituskaudella sen varmistamiseksi, että virallisessa huomautuksessa mainitut puutteet korjataan. Tarkoituksena on antaa asiaa koskeva hallituksen esitys osana ulkomaalaislain kokonaisuudistusta, jonka aikataulu selviää syksyllä 2023.

4. **Täydentävä virallinen huomautus 15.2.2023 INFR(2019)2231; *lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2004/68/YOS korvaamisesta annetun direktiivin 2011/93/EU puutteellinen täytäntöönpano***

Komissio katsoo, että Suomi on jättänyt täyttämättä eräät lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja seksuaalisen riiston sekä lapsipornografian torjumisesta annetun mukaiset velvoitteet. Komission mukaan Suomessa ei ole varmistettu, että direktiivin kattamien rikosten yhteydessä voidaan pitää raskauttavana asianhaarana sitä, että rikoksen ovat tehneet useat henkilöt yhdessä. Lisäksi rikoksen uhrin suojelussa on komission mukaan puutteita

tilanteissa, joissa on syytä epäillä, että kyseessä on lapsi, mutta asiasta ei ole varmuutta. Suomi ei komission mukaan myöskään ole toteuttanut riittäviä toimenpiteitä hillitäkseen ja vähentääkseen kysyntää, joka edistää lasten seksuaalista riistoa.

Suomen vastauksessa (25.4.2023) katsottiin, että Suomi ei ole jättänyt täyttämättä komission tarkoittamia velvoitteita. Vastauksessa avattiin tarkemmin Suomessa toteutettuja täytäntöönpanotoimia.

5. Täydentävä virallinen huomautus 14.7.2023 INFR(2021)2110; eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä annetun neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS noudattaminen

Komissio katsoo, että Suomi ei ole täyttänyt eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä annetun puitepäätöksen mukaisia velvoitteitaan, koska Suomi ei ole säätänyt mahdollisuudesta luovutettavaksi pyydetyn henkilön väliaikaiseen siirtoon luovuttamisasian käsittelyn ollessa kesken.

Suomen vastauksessa (13.10.2022) ilmoitettiin, että Suomen viranomaiset aloittavat lainsäädäntömuutosten valmistelun säättääkseen mahdollisuudesta etsityn henkilön väliaikaiseen siirtoon luovuttamisasian käsittelyn ollessa kesken.

6. Virallinen huomautus 14.7.2023 INFR(2023)2052; eurooppalaisen ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelman toteutusta tukevan ensimmäisen yhteishankkeen perustamisesta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2021/116 virheellinen täytäntöönpano

Komissio katsoi, että Suomi ei ollut täyttänyt tiettyjä velvoitteitaan, joista säädetään eurooppalaisen ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelman toteutusta tukevan ensimmäisen yhteishankkeen perustamisesta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2021/116. *Komissio* kiinnitti huomiota siihen, että liikenteen kompleksisuuden arvioinnin automatisoitua tukea koskeva ATM-osatoimintokokonaisuus on tullut toteuttaa 31.12.2022 mennessä.

Suomen vastauksessa (16.10.2023) ilmoitettiin arviona olevan, että liikenteen kompleksisuuden arvioinnin automatisoitua tukea koskeva ATM-osatoimintokokonaisuus otetaan kokonaisuudessaan käyttöön vuoden 2023 loppuun mennessä.

7. Virallinen huomautus 14.7.2023 INFR(2023)2069; rahanpesun torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin annetun direktiivin (EU) 2018/1673 täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole täyttänyt tiettyjä velvoitteitaan, joista säädetään rahanpesun torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin annetussa direktiivissä (EU) 2018/1673. *Komission* mukaan Suomi ei ole ilmoittanut, millä lainsäädännöllä ”varojen” määritelmä on saatettu osaksi Suomen lainsäädäntöä. *Komission* mukaan Suomi ei ole myöskään ilmoittanut, miten Suomessa on täytäntöönpantu direktiivin säännös, jossa säädetään raskauttavaksi asianhaaraksi se, että rikosentekijä on rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen annetussa direktiivissä (EU) 2015/849 tarkoitettu ilmoitusvelvollinen, joka on tehnyt rikoksen harjoittaessaan ammattitoimintaansa.

Suomen vastauksessa (16.10.2023) ilmoitettiin, että Suomi kiistää komission väitteet ja katsoo, että virallisen huomautuksen kohteena olevat direktiivin säännökset on täytäntöönpantu Suomessa asianmukaisesti ja täytäntöönpanosta on ilmoitettu komissiolle. Edelleen ilmoitettiin, että Suomi kiistää SEUT 260 artiklan 3 kohdan ja sen mukaisten taloudellisten seuraamusten soveltuvuuden esillä olevassa tilanteessa, koska kysymys ei ole siitä, että täytäntöönpanotoimia ei ole toteutettu, vaan siitä, että komissio katsoo täytäntöönpanossa olevan sisällöllisiä puutteita.

8. Virallinen huomautus 16.11.2023 INFR(2023)2126; rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä annetun direktiivin (EU) 2016/800 puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole täytäntöönpannut kaikkia rikoksesta epäiltyjä tai syytettyjä lapsia koskevista menettelytakeista rikosoikeudellisissa menettelyissä annetun direktiivin säännöksiä. Komission väitteet liittyvät direktiivin säännöksiin, jotka koskevat epäiltyinä tai syytettynä olevalle lapselle annettavaa hänen oikeuksiaan koskevaa ilmoitusta, lapsen oikeutta yksilölliseen arviointiin ja lapsen oikeutta lääkärintarkastukseen. Lisäksi virallinen huomautus koskee direktiivin säännöstä, jonka mukaan henkilön oletetaan olevan lapsi, mikäli ei ole varmuutta siitä, onko hän täyttänyt 18 vuotta.

Suomen vastauksen määräaika on 16.1.2024.

3.1.2 Unionin oikeuden virheellistä tai puutteellista soveltamista koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 26.1.2023 INFR(2021)2058; työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin 96/71/EY täytäntöönpanosta annetun direktiivin 2014/67/EU puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomen lainsäädäntö ei ole kaikilta osin työntekijöiden lähettämistä koskevan täytäntöönpanodirektiivin vaatimusten mukainen. Komission mukaan eräät työntekijöiden lähettämisestä annetussa laissa säädetyt vaatimukset eivät ole direktiivin mukaisia. Suomessa ei myöskään ole direktiivin edellyttämin tavoin varmistettu, että oikeudellisia tai hallinnollisia menettelyjä käynnistäviä lähetettyjä työntekijöitä suojellaan työnantajan harjoittamalta epäedulliselta kohtelulta.

Suomi ilmoitti vastauksessaan (23.3.2023), että Suomessa tullaan aloittamaan virkamiesvalmistelu lainsäädännön tarkistamiseksi vastaamaan paremmin direktiivin vaatimuksia. Vastauksessa kerrottiin, että asiaa koskeva hallituksen esitys on tavoitteena antaa eduskunnalle syksyllä 2023.

2. Perusteltu lausunto 26.1.2023 INFR(2022)4010; yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 ja lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin (EU) 2016/680 puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole noudattanut yleisen tietosuoja-asetuksen ja lainvalvontatarkoituksessa käsiteltyjen henkilötietojen suojasta annetun direktiivin mukaisia velvoitteitaan, koska Suomessa ei komission mukaan ole säädetty tehokkaasta oikeussuojakeinosta tilanteessa, jossa tietosuojan valvontaviranomainen ei ole käsitellyt sille tehtyä kantelua tai ilmoittanut kantelun etenemisestä kolmen kuukauden kuluessa.

Suomi katsoi vastauksessaan (23.3.2023), että Suomessa on aloitettu lainsäädäntömuutosten valmistelu sen varmistamiseksi, että rekisteröidyn oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoin tuomioistuimessa toteutuu rikkomusmenettelyn kohteena olevissa tilanteissa. Suomi arvioi vastauksessaan, että asiaa koskeva hallituksen esitys voidaan antaa eduskunnalle syyskauden alussa 2023.

3. Perusteltu lausunto 19.4.2023 INFR(2021)2126; terrorismin torjumisesta annetun direktiivin (EU) 2017/541 puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi ei ole saattanut terrorismin torjumisesta annetun direktiivin säännöstä, joka koskee terrorismin uhrien auttamista ja tukemista, asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöään. Lisäksi komissio katsoo, että uhreihin yleisesti sovellettavassa Suomen lainsäädännössä ei varmisteta, että tukea annetaan aina maksutta sellaisille terrorismin uhreille, jotka eivät asu Suomessa.

Suomi katsoi vastauksessaan (15.6.2023), että Suomessa varmistetaan direktiivin mukaisesti, että terrorismin uhreille on oltava saatavilla heidän erityistarpeitaan vastaavia tukipalveluja heti terrori-iskun jälkeen ja niin kauan

kuin se on tarpeen ja että tällaiset palvelut ovat luottamuksellisia, maksuttomia ja helposti kaikkien terrorismin uhrien saatavilla.

4. Perusteltu lausunto 1.6.2023 INFR(2021)2234; unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin annetun direktiivin (EU) 2017/1371 puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomi on laiminlyönyt eräät unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin annetun direktiivin mukaiset velvoitteensa. *Komissio* katsoo, että Suomessa ei olisi direktiivin edellyttämin tavoin säädetty rangaistavaksi direktiivissä tarkoitetun varojen väärinkäyttörikoksen yritystä. Lisäksi Suomessa ei komission mukaan olisi säädetty oikeushenkilön vastuusta lahjuksen ottamisessa ja varojen väärinkäytössä.

Suomen vastauksessa (14.7.2023) ilmoitettiin, että Suomessa aloitetaan lakimuutosten valmistelu sen varmistamiseksi, että Suomen lainsäädäntö täyttää perustellulla lausunnossa esillä olevat direktiivin vaatimukset kokonaisuudessaan. Vastauksessa kerrottiin, että tavoitteena on antaa hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2024 ensimmäisellä neljänneksellä.

5. Perusteltu lausunto 14.7.2023 INFR(2022)0217; maantieliikenteen alan työntekijöiden lähettämistä ja sen valvontaa koskevan direktiivin (EU) 2020/1057 täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole täytäntöönpannut kaikkia maantieliikenteen alan työntekijöiden lähettämistä ja sen valvontaa koskevan direktiivin säännöksiä.

Suomen vastauksessa (11.9.2023) ilmoitettiin, että Suomen on tarkoitus täsmentää perustellussa lausunnossa mainittujen direktiivin säännösten täytäntöönpanoa valtioneuvoston asetuksella, jonka on tarkoitus tulla voimaan syyskuussa 2023. ja työntekijöiden lähettämisestä annettuun lakiin (447/2016) tehtävillä muutoksilla. Lakimuutoksia koskeva hallituksen esitys arvioitiin annettavan syksyllä 2023. Yhden komission esille nostaman säännöksen osalta katsottiin, että säännös on täytäntöönpantu ja annettiin tarkempia tietoja täytäntöönpanolainsäädännöstä.

6. Perusteltu lausunto 14.7.2023 INFR(2022)0421; tiettyjen ajoneuvoluokkien kuvausten saattamisesta ajan tasalle ja eCall-järjestelmän lisäämisestä annetun direktiivin (EU) 2021/1717 puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, ettei Suomi ole ilmoittanut kaikkia tiettyjen ajoneuvoluokkien kuvausten saattamisesta ajan tasalle ja eCall-järjestelmän lisäämisestä annetun komission delegoidun direktiivin täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä. *Komissio* katsoo, ettei Suomi ole täytäntöönpannut direktiivin liitettä.

Suomen vastauksessa (11.9.2023) katsottiin, että direktiivi on jo kokonaisuudessaan täytäntöönpantu ja että täytäntöönpanosta on ilmoitettu komissiolle asianmukaisella tavalla.

7. Perusteltu lausunto 14.7.2023 INFR(2022)2108; sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta ja tietomaksujen laiminlyöntiä koskevien tietojen rajatylittävän vaihtamisen helpottamisesta annetun direktiivin (EU) 2019/520 puutteellinen täytäntöönpano

Komissio katsoo, että Suomen toteuttamat kansalliset toimenpiteet niin kutsutun EETS-direktiivin täytäntöönpanemiseksi ovat osin puutteellisia.

Suomen vastauksessa (11.9.2023) ilmoitettiin, että lainsäädäntömuutosten valmistelu on loppusuoralla ja hallituksen esitys annettaisiin heti syysistuntokauden 2023 alussa niiden säännösten osalta, joiden täytäntöönpano komission mukaan on puutteellinen.

3.2 DIREKTIIVIEN TÄYTÄNTÖÖNPANON VIIVÄSTYMISTÄ KOSKEVAT RIKKOMUSMENETTELYT

3.2.1 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 29.11.2022 INFR(2022)0420 INFR(2022)0421; kahden direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta ajoneuvoluokkia koskevan direktiivin (EU) 2021/1716 ja ajoneuvojen määräaikaikatsastusta koskevan direktiivin (EU) 2021/1717 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (27.1.2023) todettiin, että direktiivin (EU) 2021/1716 kansalliset täytäntöönpanotoimet on tarvittavilta osin jo ilmoitettu komissiolle. Direktiivin (EU) 2021/1717 täytäntöönpanon todettiin olevan osittain kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

2. Virallinen huomautus 27.1.2023 INFR(2023)0017; direktiivin (EU) 2020/1828 täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta edustajakannedirektiivin (EU) 2020/1828 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (27.3.2023) todettiin, että direktiivi (EU) 2020/1828 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

3. Virallinen huomautus 27.3.2023 INFR(2023)0068 INFR(2023)0069; kahden direktiivin täytäntöönpano

Komissio katsoo, ettei Suomi ole tehnyt säädetyissä määräajoissa ilmoitusta komissiolle tavaramerkkidirektiivin (EU) 2015/2436 eikä juomavesidirektiivin (EU) 2020/2184 täytäntöönpanosta.

Suomi katsoi vastauksessaan (25.5.2023), että direktiivin (EU) 2015/2436 osalta täytäntöönpano on täydellinen. Direktiivin (EU) 2020/2184 osalta täytäntöönpano on notifioitu Manner-Suomen osalta. Ahvenanmaan osalta täytäntöönpanon todettiin jo olevan pitkällä ja sen arvioitiin olevan voimassa syys- tai lokakuussa 2023.

4. Virallinen huomautus 20.7.2023 INFR(2023)0136-INFR(2023)0139; neljän direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta veroraportointidirektiivin (EU) 2021/2101, vaarallisten aineiden kuljetusdirektiivin (EU) 2022/2407, taimiaineistoja koskevan täytäntöönpanodirektiivin (EU) 2022/2438 ja romuajonevodirektiivin muuttamista koskevan direktiivin (EU) 2023/544 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (15.9.2023) todettiin, että direktiivi (EU) 2023/544 on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien (EU) 2022/2407 ja (EU) 2022/2438 täytäntöönpanon todettiin olevan osittain kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut. Direktiivin (EU) 2021/2101 täytäntöönpanon todettiin olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

5. Virallinen huomautus 28.9.2023 INFR(2023)0215-INFR(2023)0217; kolmen direktiivin täytäntöönpano

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta digitalisointidirektiivin (EU) 2019/1151, ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttämisestä maanteiden tavaraliikenteessä annetun direktiivin muuttamista koskevan direktiivin (EU) 2022/738 ja tupakkatuotedirektiivin muuttamista koskevan direktiivin (EU) 2022/2100 täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (27.11.2023) todettiin, että direktiivien (EU) 2019/1151, (EU) 2022/738 ja (EU) 2022/2100 täytäntöönpano on osittain kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

3.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 19.4.2023 INFR(2021)0045; direktiivin (EU) 2019/944 täytäntöönpano

Komission mukaan useita sähkömarkkinadirektiivin (EU) 2019/944 säännöksiä ei ole pantu täytäntöön Suomen lainsäädännössä.

Suomi katsoi vastauksessaan (15.6.2023), että perustellun lausunnon kohteena olevat direktiivin säännökset on täytäntöön pantu lähes kokonaisuudessaan, ja siltä osin kuin täytäntöönpanon katsottiin olevan kesken, vastauksessa arvioitiin, että täytäntöönpanoa täydennetään syyskuun 2023 loppuun mennessä. *Suomi* katsoi lisäksi, että osa komission väitteistä koskee sitä, ettei direktiivin täytäntöönpano ole komission näkemyksen mukaan sisällöllisesti asianmukaista, ja tällaiset väitteet tulisi käsitellä erillisessä rikkomusmenettelyssä.

2. Perusteltu lausunto 19.4.2023 INFR(2021)0230; direktiivin (EU) 2018/2001 täytäntöönpano

Komissio katsoo, ettei *Suomi* ole täyttänyt asianmukaisesti kaikkia täytäntöönpanovelvoitteitaan koskien uusiutuvan energian RED II -direktiiviä (EU) 2018/2001.

Suomi katsoi vastauksessaan (16.6.2023) ensiksi, että komission noudattama menettely on virheellinen. *Komissio* on esittänyt perustellussa launnossaan täytäntöönpanon sisältöä koskevia väitteitä, jollaiset sen tulisi esittää ensimmäisen kerran jo virallisen huomautuksen vaiheessa. Toiseksi ilmoitettiin, että tiettyjen säännösten osalta *Suomi* tulee tekemään täytäntöönpanotoimien muutoksia, ja arvioitiin, että nämä muutokset tulisivat voimaan viimeistään 1.1.2024 mennessä. Kolmanneksi komission väitteet kiistettiin tiettyjen säännösten osalta ja selostettiin, miksi kansallinen sääntely nykyisellään täyttää direktiivin vaatimukset.

4 EU PILOT

Seuraavassa jaksossa luetellaan kertomuskaudella vireille tulleet EU Pilot -tiedustelut. Kertomuskaudella Suomi on vastaanottanut 14 uutta EU Pilot -tiedustelua.

EU Pilot -menettely on rikkomusmenettelyä edeltävää epävirallista tiedonvaihtoa komission ja jäsenvaltion välillä. Menettelyä koskeva kirjeenvaihto toteutetaan komission ylläpitämän sähköisen EU Pilot -tietokannan kautta.

EU Pilot -menettelyyn liittyvät komission tiedustelut voivat koskea esimerkiksi **unionin oikeuden moitteetonta soveltamista** tai **kansallisen lainsäädännön yhdenmukaisuutta unionin lainsäädännön kanssa**. Komission tiedustelut voivat perustua unionin kansalaisten ja yritysten tekemiin kanteluihin tai komissio voi suorittaa tiedusteluja omasta aloitteestaan. Vastaukset EU Pilot -tiedusteluihin valmistellaan asiasta vastaavassa toimivaltaisessa ministeriössä.

1. EUP(2020)9755; *direktiivin 2009/81/EY noudattaminen puolustushankinnoissa*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Komission lisätiedustelu koskee puolustus- ja turvallisuushankintadirektiivin noudattamista tietyissä puolustushankinnoissa.

2. EUP(2021)9932; *rautatieturvallisuusedirektiivin (EU) 2016/798 täytäntöönpano*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Komission lisätiedustelu koskee ongelmakohtia rautatieturvallisuusedirektiivin kansallisessa täytäntöönpanossa.

3. EUP(2021)10082; *talletussuojadirektiivin 2014/49/EU täytäntöönpano*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Komissio pyysi Suomelta lisätietoja talletussuojadirektiivin täytäntöönpanosta.

4. EUP(2022)10114; *rahanpesudirektiivin 2015/849/EU täytäntöönpano*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Komissio pyysi Suomelta lisätietoja rahanpesudirektiivin täytäntöönpanosta ja tosiasiallisista edunsaajista.

5. EUP(2022)10279; *maksupalveludirektiivin (EU) 2015/2366 soveltaminen*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelulla komissio esittää Suomelle kysymyksiä, jotka koskevat maksupalveludirektiivin soveltamista.

6. EUP(2022)10341; *Postin maksut tulliedustuksesta*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelulla komissio esittää Suomelle kysymyksiä, jotka koskevat Postin maksuja tulliedustuksesta EU:hun tuotavien arvoltaan vähäisten postilähetysten selvityksessä.

7. EUP(2022)10389; *rajat ylittävästä rahastojen markkinoinnista annetun direktiivin (EU) 2019/1160 soveltaminen*

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelulla komissio esittää Suomelle kysymyksiä, jotka koskevat rajat ylittävästä rahastojen markkinoinnista annetun direktiivin soveltamista.

8. EUP(2023)10400; jäsenvaltioiden keskinäinen avunanto perintään liittyvissä tietopyynnöissä

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelulla komissio esittää Suomelle kysymyksiä, jotka koskevat keskinäistä avunantoa veroihin, maksuihin ja muihin toimenpiteisiin liittyvien saatavien perinnässä koskevissa tietopyynnöissä, joita Suomi saa muilta jäsenvaltioilta.

9. EUP(2023)10435; vakuutusten tarjoamisesta annetun direktiivin (EU) 2016/97 soveltaminen

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelulla komissio esittää Suomelle kysymyksiä, jotka koskevat vakuutusten tarjoamisesta annetun direktiivin soveltamista ja kansallista täytäntöönpanoa.

10. EUP(2023)10456; yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen puitteista annetun asetuksen (EY) N:o 549/2004 soveltaminen

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelulla komissio esittää Suomelle kysymyksiä, jotka koskevat yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen puitteista annetun asetuksen soveltamista ja ilmailussa määrättäviä seuraamuksia.

11. EUP(2023)10504; toimista kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja asetuksen (EU) N:o 994/2010 kumoamisesta annetun asetuksen (EU) 2017/1938 soveltaminen

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelulla komissio esittää Suomelle kysymyksiä, jotka koskevat toimista kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseen liittyvän asetuksen soveltamista ja komissiolle toimitettavia tietoja.

12. EUP(2021)9837; alkoholilainsäädäntö Suomessa

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Komission lisätiedustelu koskee Suomen alkoholilainsäädännön mahdollisia muutoksia.

13. EUP(2022)10305; kauppatapadirektiivin (EU) 2019/633 täytäntöönpano

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Lisätietopyynnöllä komissio pyysi Suomelta selvitystä hyvän kauppatapan vastaisista käytännöistä Suomessa.

14. EUP(2023)10604; rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2010/31/EU mukaisen raportin toimittamatta jättäminen

EU Pilot -tiedustelun kuvaus: Tiedustelulla komissio pyysi Suomea toimittamaan raportin, joka koskee rakennusten energiatehokkuutta.

5 NOTIFIKAATIOT

Suomi on toimittanut kertomuskautena Euroopan komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa koskevia ilmoituksia (notifikaatioita) Manner-Suomen osalta 79 kpl ja Ahvenanmaan osalta 22 kpl.

Jäsenvaltiot ovat velvollisia panemaan unionin direktiivit täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään sekä ilmoittamaan täytäntöönpanosta komissiolle. Kyseistä täytäntöönpanoilmoitusta kutsutaan **notifikaatioksi**. Jos direktiivin täytäntöönpanoa ei ilmoiteta määräajassa, komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn.

Kuvat etukannessa:
Tuomioistuinaukio
Yleisen tuomioistuimen istunto

Valokuvat: Euroopan unionin tuomioistuin, G.Fessy/CJUE

EU-tuomioistuinasioiden yksikkö
Valtioneuvoston kanslia
PL 23
00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (keskus) 0295 160 01
EU-tuomioistuinasiat.vnk@gov.fi